

2. Sociální vývoj

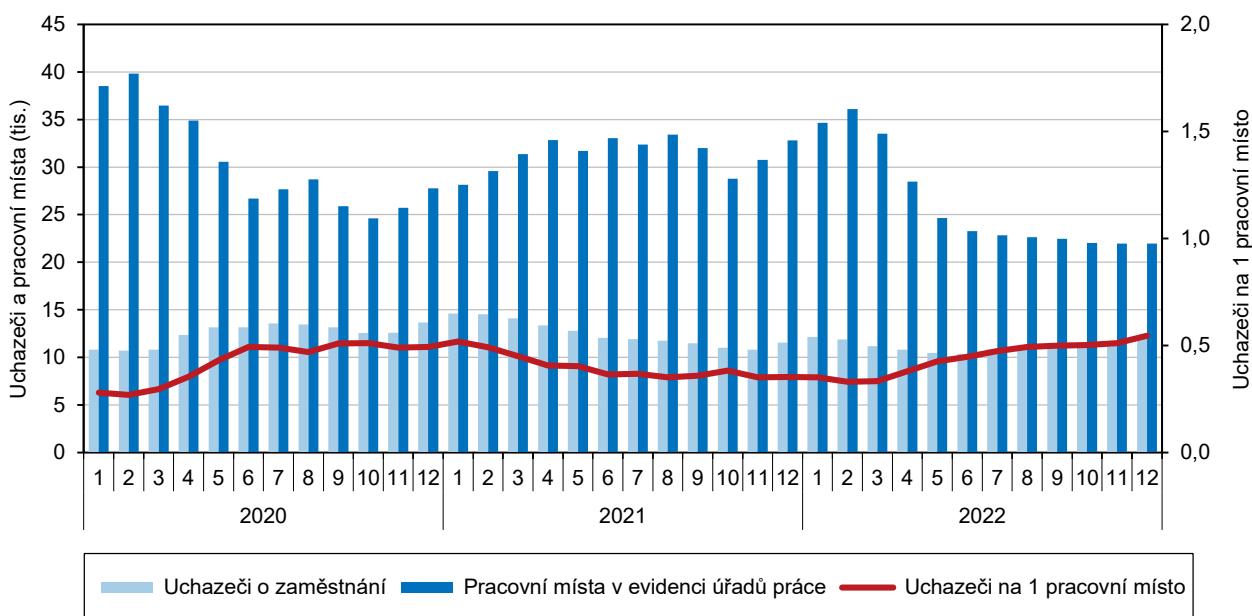
Nezaměstnanost

Počet uchazečů o zaměstnání se meziročně mírně zvýšil

K 31. 12. 2022 bylo na úřadech práce Plzeňského kraje evidováno 11 970 **uchazečů o zaměstnání**, tj. o 3,6 % více než na konci roku 2021. V porovnání s rokem 2015 byl počet uchazečů nižší o 35,6 %. Z celkového počtu uchazečů v roce 2022 převažovaly ženy (54,1 %), zbylých 45,9 % tvořili muži. Počet dosažitelných uchazečů v roce 2022 činil 10 792 osob, což znamenalo oproti roku 2021 zvýšení o 3,4 %. Oproti roku 2015 se počet dosažitelných uchazečů snížil o 38,7 %. Průměrný věk uchazeče se zvýšil ze 41,6 let v roce 2015 na 43,1 let v roce 2022, tj. zvýšení o 1,6 roku. K 31. 12. 2022 dosáhl počet uchazečů absolventů škol a mladistvých 587 osob, meziročně se počty uchazečů této skupiny zvýšily o 6,7 %. Klesající tendenci vykazovaly počty uchazečů se zdravotním postižením. Zatímco v roce 2021 bylo evidováno 2 079 uchazečů se zdravotním postižením, v roce 2022 se počty uchazečů v této skupině snížily na 1 988 osob, tj. pokles o 4,4 %. V roce 2022 byly v porovnání s rokem 2015 nižší nejen počty uchazečů absolventů škol a mladistvých o 37,2 %, ale i počty osob se zdravotním postižením, a to o 34,7 %.

Graf 2.1 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Plzeňském kraj (stav ke konci měsíce)

Zdroj: MPSV

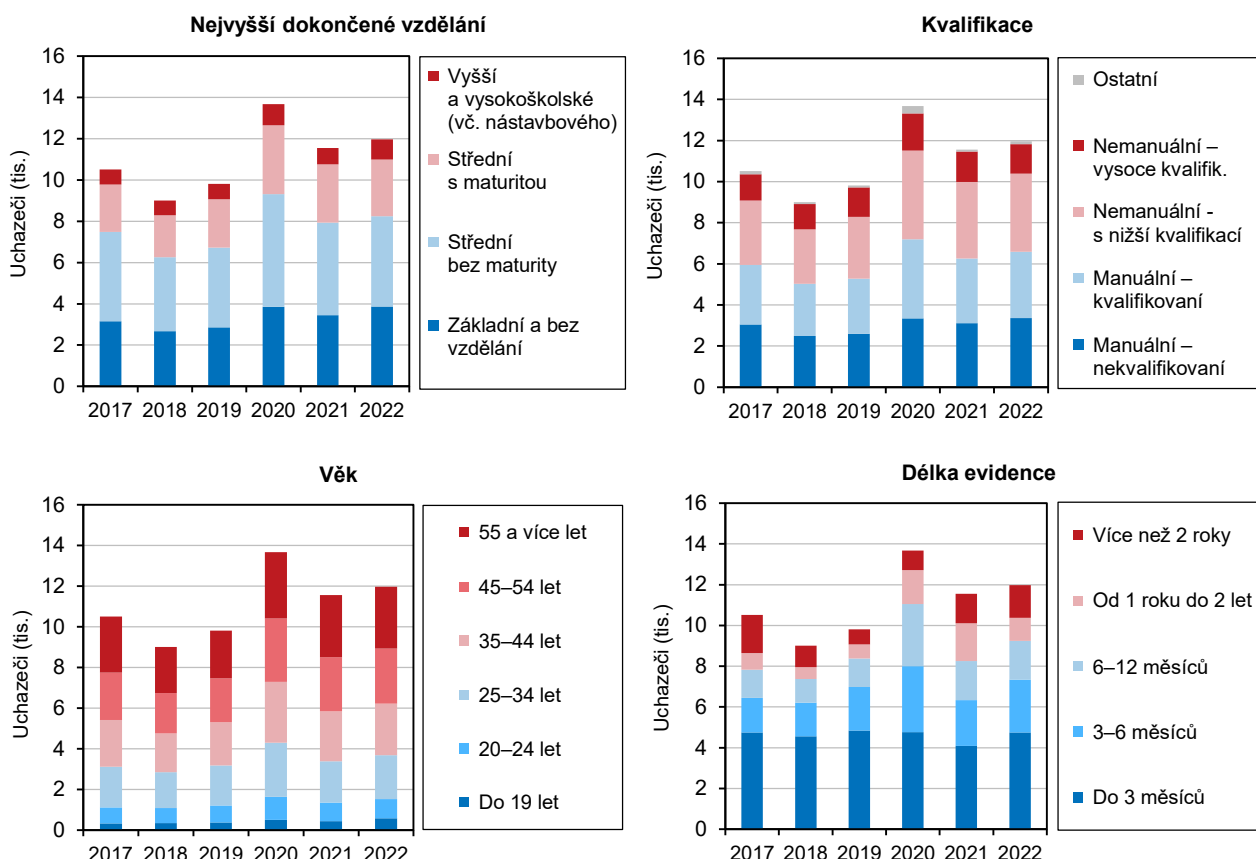
Téměř o 50 % se snížily počty uchazečů ve věku 25–29 let

V průběhu let 2015–2022 (stav k 31. 12.) se nejvíce snížil počet uchazečů o zaměstnání ve **věkové struktuře** (25–29 let) o 49,6 %, dále ve skupině (20–24 let) o 47,4 %. Naopak počty uchazečů v seniorské kategorii se s prodlužováním věku při odchodu do důchodu zvýšily, a to ve věku (60–64 let) o 24,0 % a ve věku 65 let a více z 36 uchazečů v roce 2015 na 112 uchazečů v roce 2022. Z pohledu **vzdělanostní struktury** se v období let 2015–2022 (stav k 31. 12.) počty nezaměstnaných uchazečů nejvíce snížily ve skupinách vyučených o 42,2 %, se středním vzděláním bez maturity o 37,6 % a se základním vzděláním o 32,6 %. Nejnižší pokles nezaměstnaných uchazečů oproti roku 2015 byl zaznamenán ve skupině uchazečů s vysokoškolským vzděláním o 22,5 %, následovaly skupiny uchazečů s vyšším odborným vzděláním o 24,3 % a vyučených s maturitou o 31,1 %. Struktura vzdělání vysokoškolských uchazečů často neodpovídá potřebám trhu práce. Neumístění vysokoškolští uchazeči při výběru studia dávali

často přednost humanitním oborům vzdělání před technickými. Vzhledem k tomu, že Plzeňský kraj patří ke krajům s vysokým podílem průmyslu, uplatňují se tito absolventi na trhu práce hůře než absolventi s technickým vzděláním. Skupina uchazečů o zaměstnání s nejnižším vzděláním (bez vzdělání a neúplným vzděláním) vzrostla z 86 uchazečů v roce 2015 na 222 uchazečů v roce 2022.

Graf 2.2 Uchazeči o zaměstnání v evidenci úřadu práce podle vzdělání, kvalifikace, věku a délky evidence v Plzeňském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Plzeňský kraj měl pátý nejnižší podíl dlouhodobě nezaměstnaných mezi kraji ČR

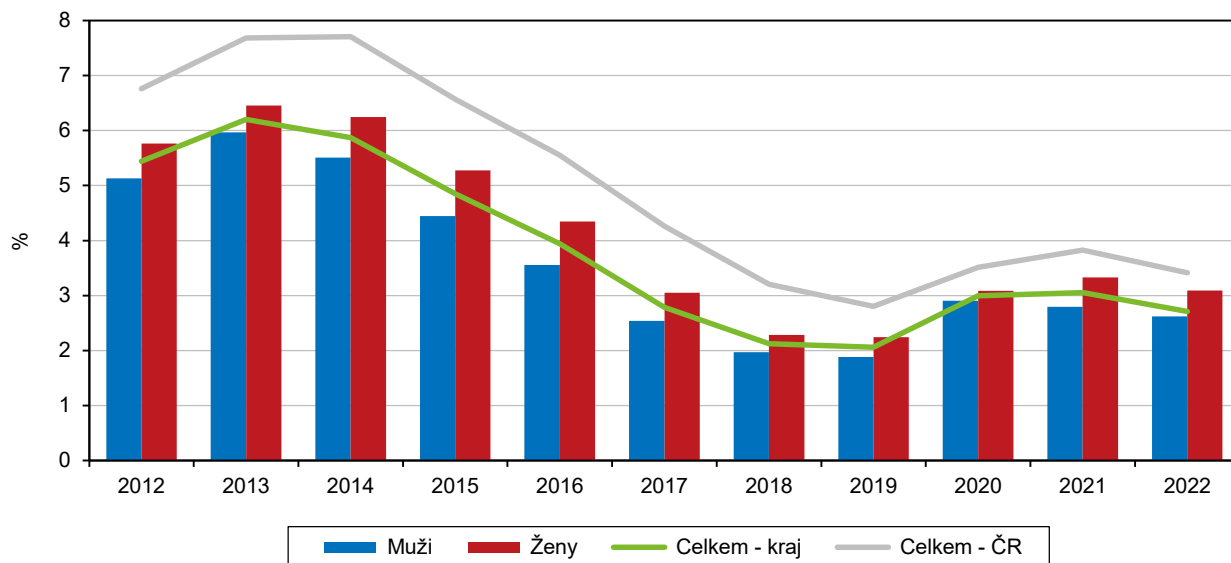
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných, který je definován jako podíl nezaměstnaných v evidenci úřadu práce více než 12 měsíců na počtu obyvatel ve věku 15–64 let, dosáhl k 31. 12. 2022 hodnoty 0,74 %. V podílu dlouhodobě nezaměstnaných se Plzeňský kraj v mezikrajském porovnání umístil na pátém nejnižším místě po krajích Pardubickém (0,46 %), Jihočeském (0,59 %), Zlínském (0,66 %) a Královéhradeckém (0,69 %). V porovnání s průměrem ČR byl podíl dlouhodobě nezaměstnaných v Plzeňském kraji nižší o 0,37 procentních bodů (dále jen p. b.). **Podle délky nezaměstnanosti** k 31. 12. se v roce 2022 oproti roku 2015 snížily nejvíce počty uchazečů s délkou evidence nad 2 roky (o 64,4 %). Nezaměstnaní uchazeči v evidenci úřadu práce od 1 roku do 2 let poklesli z 2 124 osob v roce 2015 (stav k 31. 12.) na 1 136 osob v roce 2022 (stav k 31. 12.). V porovnání s rokem 2015 zaznamenala tato skupina uchazečů pokles o 46,5 %. Zatímco v období let 2015–2022 se **počty neumístěných uchazečů s délkou evidence nad 2 roky** snížily, meziročně se naopak počet těchto uchazečů zvýšil o 10,2 %. Počty neumístěných uchazečů **s délkou evidence od 1 roku do 2 let** se

se snížily, jak v období let 2015–2022, tak meziročně. Meziroční snížení činilo 38,8 %.

Graf 2.3 Uchazeči o zaměstnání a pracovní místa v Plzeňském kraji (stav ke konci měsíce)

Zdroj: MPSV

*) podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Podíl nezaměstnaných osob v Plzeňském kraji byl v mezikrajském porovnání třetí nejvyšší

Podíl nezaměstnaných osob k 31. 12. 2022 dosáhl v Plzeňském kraji hodnoty 2,94 %, což představuje meziroční zvýšení o 0,17 p. b. V rámci ČR řadí tato hodnota Plzeňský kraj na 3. místo za kraje Pardubický (2,86 %) a Zlínský (2,89 %). V porovnání s republikovým průměrem byl podíl nezaměstnaných osob v Plzeňském kraji nižší o 0,78 p. b. K 31. 12. 2022 dosáhl podíl nezaměstnaných mužů hodnoty 2,62 % a žen 3,29 %. Meziroční zvýšení bylo u mužů 0,09 p. b., u žen pak 0,25 p. b. Od roku 2015 se podíl nezaměstnaných osob snížil o 1,67 p. b. K 31. 12. 2022 byl v okresech Plzeňského kraje dosažen nejvyšší podíl nezaměstnaných osob v okrese Plzeň-jih (2,06 %). Druhý nejvyšší podíl nezaměstnaných osob byl zaznamenán v okrese Plzeň-město (2,80 %). Okres Domažlice se s hodnotou 2,88 % umístil na třetím místě. Nejvyšší nezaměstnanost v kraji zaznamenal okres Rokycany (3,59 %) a Tachov (3,39 %). V případě Tachovska se jedná o příhraniční oblast, která má charakter řídkého osídlení bez středních měst zabezpečujících obyvatelům více pracovních příležitostí a zároveň se potýká se zhoršenými dopravními podmínkami. V porovnání s rokem 2015 se v roce 2022 (stav k 31. 12.) nezaměstnanost nejvíce snížila v okrese Tachov (o 2,72 p. b.), zejména vlivem rozvoje nových průmyslových zón podél dálnice D5 u Stříbra (Panattoni Park) a Boru (CTPark).

Na 1 pracovní místo připadlo v Plzeňském kraji 0,5 uchazeče, což představuje třetí nejvyšší hodnotu po Hl. městě Praze a Středočeském kraji

K 31. 12. 2022 bylo v Plzeňském kraji evidováno úřady práce 21 949 pracovních míst, která se meziročně snížila o 33,1 %. Počet pracovních míst v časové řadě let 2015–2022 (stav k 31. 12.) rostl až do roku 2019, v roce 2020 se poprvé snížil v důsledku pandemie covid-19, v roce 2021 se znovu zvýšil, ale v roce 2022 se počet pracovních míst snížil téměř o třetinu. Na jedno pracovní místo připadlo 0,5 uchazeče, což byla nižší hodnota v porovnání s hodnotou zaznamenanou v roce 2015 (2,2 uchazeče na 1 pracovní místo). Plzeňský kraj se umístil v mezikrajském srovnání na třetím místě s nejvyšším **počtem uchazečů na 1 pracovní místo** po Hl. městě Praze a Středočeském kraji. Průměr ČR dosáhl hodnoty 0,9 uchazeče na 1 pracovní místo. V meziokresním srovnání připadl nejvyšší počet uchazečů (0,4) na 1 pracovní místo v okrese Tachov a Plzeň-město. Naopak relativně nejvyšší

počet uchazečů na 1 pracovní místo byl zaznamenán v okresech Rokycany (1 uchazeč), Plzeň-sever (0,9 uchazeče) a Klatovy (0,8 uchazeče).

Výše průměrné měsíční podpory oproti roku 2015 vzrostla o 3 464 Kč

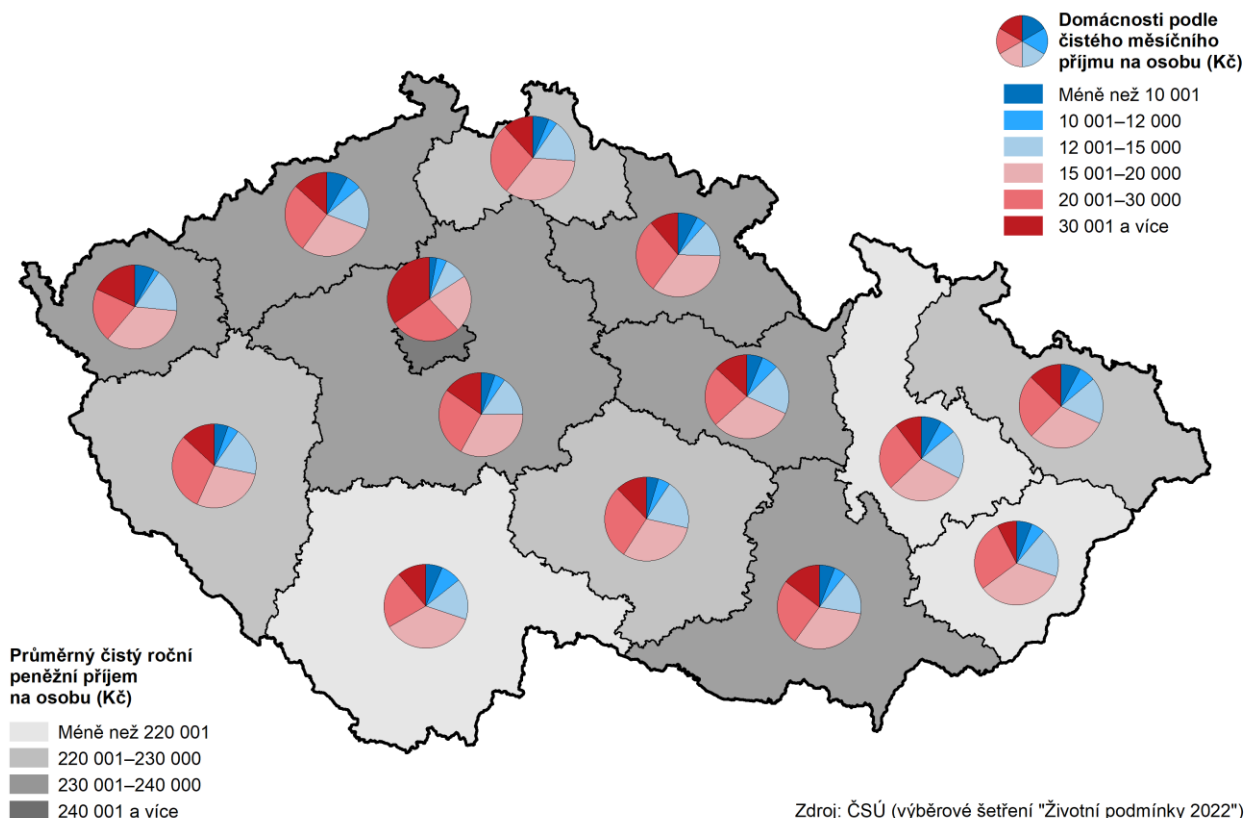
Nárok na podporu v nezaměstnanosti v roce 2022 mělo 4 232 uchazečů, což představovalo meziroční zvýšení o 4,4 %. Výše průměrné měsíční dávky v nezaměstnanosti v roce 2022 činila 10 001 Kč. Meziročně se dávka zvýšila o 609 Kč, tj. zvýšení o 6,5 %. Oproti roku 2015 se počet uchazečů s nárokem na podporu snížil v roce 2022 o 1 136 uchazečů, tj. o 21,2 % méně a výše průměrné měsíční dávky v nezaměstnanosti se zvýšila o 3 464 Kč, tj. o 53,0 % více.

Příjmy a životní podmínky domácností

Čistý disponibilní důchod domácností na 1 obyvatele dosáhl v roce 2021 hodnoty 293 568 Kč

Čistý disponibilní důchod domácností¹¹ (ČDDD) je částka, kterou mohou domácnosti věnovat na konečnou spotřebu a úspory. Tento ukazatel zachycuje do značné míry úroveň materiálního bohatství domácností. ČDDD v Plzeňském kraji trvale rostl. V roce 2021 dosáhl hodnoty 173,4 mld. Kč, meziročně vzrostl o 6,9 %. V časové řadě 2016–2021 se meziročně nejméně zvýšil v roce 2016, nejvíce vzrostl v roce 2019. Plzeňský kraj se podílel na ČDDD v ČR 5,5 %. **Relativní ukazatel ČDDD na 1 obyvatele** činil 293 568 Kč. V časové řadě 2016–2021 vykazoval rostoucí trend. V roce 2016 se meziročně zvýšil nejméně jen o 361 Kč, zatímco v roce 2017 vzrostl nejvíce, a to o 21 258 Kč. Mezi kraji zaujímal Plzeňský kraj v tomto ukazateli třetí nejvyšší místo. V porovnání s průměrem ČR v roce 2021 byl nižší o 1 590 Kč.

Příjmy domácností v krajích v roce 2021

¹¹ Čistý disponibilní důchod domácností – ČDDD (makroekonomický agregát), který pro sektor domácností představuje běžný důchod po zdanění, který slouží k pokrytí konečné spotřeby a úspory. Data za rok 2022 budou k dispozici v lednu 2024

Průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu dosáhl v roce 2021 meziročního zvýšení 7,1 %

Podle výsledků výběrového šetření **Příjmy a životní podmínky domácností 2022** dosáhl **průměrný roční hrubý příjem na osobu**¹² 263 175 Kč, což představovalo sedmou nejnižší hodnotu v rámci krajů. **Průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu** činil 229 994 Kč. Oproti průměru ČR byla dosažená hodnota v kraji nižší o 11 166 Kč. V porovnání s rokem 2020 se průměrný roční čistý peněžní příjem na osobu zvýšil o 11,0 %. **Průměrný celkový roční peněžní čistý příjem včetně naturálního příjmu** představoval 238 099 Kč na 1 člena domácnosti, z toho naturální příjem (např. produkce z vlastního hospodářství) činil 3,4 %. Meziročně se celkový roční čistý peněžní příjem na osobu zvýšil o 10,9 %. Nejvyšší průměrný celkový roční čistý příjem na 1 osobu byl dosažen v Hl. městě Praze (333 775 Kč) a nejnižší v Jihočeském kraji (224 826 Kč). Oproti ČR byl průměrný celkový roční čistý peněžní příjem na 1 osobu v Plzeňském kraji nižší o 11 619 Kč, tj. o 4,7 % méně.

Nejvyšší podíl domácností pobíral průměrný čistý měsíční příjem na osobu v příjmové skupině 20 001–30 000 Kč

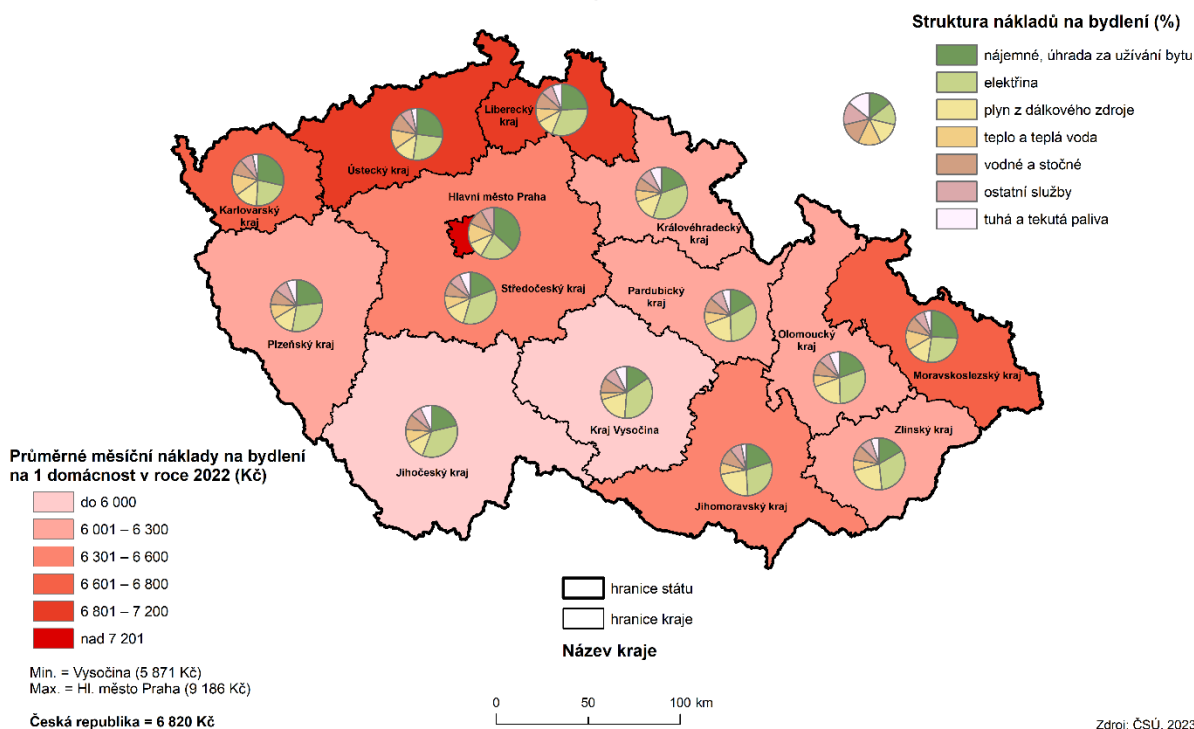
Nejvyšší podíl domácností v Plzeňském kraji (30,2 %) pobíral **v průměru čistý měsíční příjem na osobu** v příjmové skupině 20 001–30 000 Kč. Druhou nejčetněji zastoupenou skupinu (28,5 %) tvořily domácnosti s příjmem 15 001–20 000 Kč na osobu. Domácnosti s příjmem 12 001–15 000 Kč na osobu představovaly skupinu s třetím nejvyšším výskytem, tento příjem pobíralo 18,6 % domácností v Plzeňském kraji. Druhý nejnižší podíl domácností v Plzeňském kraji (1,2 %) měl nejvyšší čistý měsíční příjem na osobu 50 001 a více Kč. Nejnižší čistý měsíční příjem do 6 000 Kč na osobu pobíralo 1,5 % domácností. Vůbec nejnižší podíl domácností (0,7 %) pobíral čistý měsíční příjem na osobu v rozmezí 6 001–8 000 Kč. Meziročně vzrostl nejvíce podíl domácností s průměrným čistým měsíčním příjmem na osobu v příjmové skupině mezi 30 001–50 000 Kč, a to o 5,2 procentního bodu (dále jen p. b.). V pořadí druhou meziročně nejrychleji rostoucí skupinu tvořily domácnosti v příjmové skupině 20 001–30 000 Kč, v této příjmové skupině se podíl domácností meziročně zvýšil o 5,0 p. b. Trend zpomalení růstu domácností s průměrným čistým příjmem na osobu se meziročně projevil v nižších příjmových skupinách s výjimkou nejnižší příjmové skupiny do 6 000 Kč. V této příjmové skupině naopak podíl domácností vzrostl o 0,9 p. b., rovněž v příjmové skupině 12 001–15 000 Kč na osobu se podíl domácností zvýšil o 0,5 p. b. V nejvyšší příjmové skupině s průměrným čistým příjmem na osobu 50 001 Kč a více se meziročně zvýšil podíl domácností o 0,9 p. b.

Téměř polovina domácností v Plzeňském kraji vycházela se svými příjmy s určitými obtížemi

V roce 2022 bylo v Plzeňském kraji **249 844 hospodařících domácností**, které představovaly 5,6 % z celkového počtu hospodařících domácností v ČR. Na základě subjektivního názoru jednotlivých domácností **vycházelo s vlastním příjmem** velmi snadno jen 1,1 % domácností a snadno 11,4 %. Nejvyšší podíly domácností uvedly, že se svými příjmy vychází docela snadno (38,3 %) a s menšími obtížemi (36,8 %). Shrňme-li podíl domácností, které měly vůbec nějaké obtíže, aby vyšly se svými příjmy, dostaneme celkový podíl 49,3 %.

¹² Příjmy domácností byly šetřeny za rok 2021

Průměrné měsíční náklady na bydlení na 1 domácnost podle krajů v roce 2022

Průměrné náklady na bydlení byly v rámci krajů páté nejnižší

Náklady na bydlení činily 14,4 % z čistých peněžních příjmů domácnosti v Plzeňském kraji (sedmý nejvyšší podíl nákladů na bydlení z čistých měsíčních peněžních příjmů v mezikrajském porovnání). Nejnižší podíl nákladů na bydlení k čistým peněžním měsíčním příjmům domácností byl zaznamenán v krajích Pardubickém (13,0 %) a Vysočina (13,1 %), naopak nejvyšší (17,0 %) v Hl. městě Praze. Oproti průměru ČR byl podíl nákladů na bydlení v Plzeňském kraji nižší o 0,5 p. b. Měsíční náklady na bydlení v domácnostech Plzeňského kraje činily v průměru 6 244 Kč. Na těchto nákladech se nejvíce podílela elektřina (29,7 %) a nájemné vč. úhrady za užívání bytu (23,0 %). Náklady spojené s užíváním plynu z dálkového zdroje činily 13,7 %, teplo a teplá voda 9,4 %, vodné a stočné 9,5 %. Nejvyšší náklady na bydlení zaplatily v průměru domácnosti v Hl. městě Praze 9 186 Kč, nejnižší v Kraji Vysočina 5 871 Kč. **Podle subjektivního názoru domácností v Plzeňském kraji nepředstavovaly náklady na bydlení vůbec žádnou zátěž pro 8,3 % domácností. Zaplatit náklady na bydlení představovalo určitou zátěž pro 77,5 % domácností. Zaplatit náklady na bydlení bylo velkou zátěží pro 14,2 % domácností.**

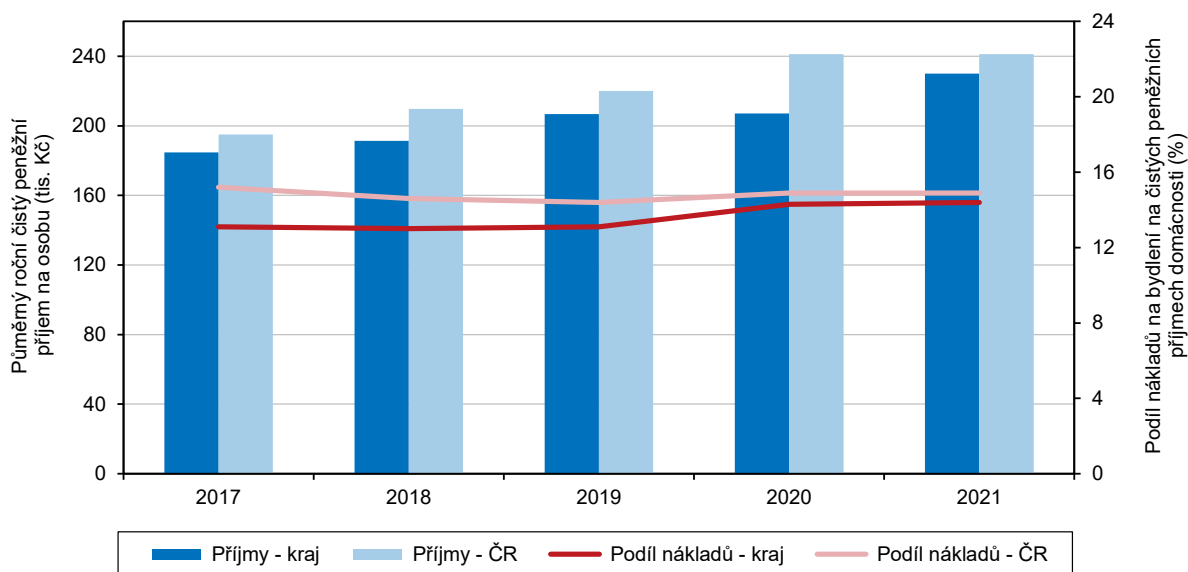
Podíl domácností, které bydlely v bytě v osobním vlastnictví, byl v mezikrajském porovnání třetí nejvyšší

Podle právní formy užívání bytu bydlelo nejvíce domácností Plzeňského kraje ve vlastním domě (41,8 %) a v bytě v osobním vlastnictví (31,9 %). V Plzeňském kraji využívalo pronajatý byt 21,3 % domácností a u příbuzných a známých žilo 4,1 % domácností. Nejméně domácností (0,9 %) bydlelo v družstevních bytech. V porovnání s ostatními kraji byl podíl domácností v Plzeňském kraji, které bydlely v bytě v osobním vlastnictví, čtvrtý nejvyšší. Podíl domácností, které bydlely ve vlastním domě, byl v rámci mezikrajského porovnání šestý nejnižší. Nejnižší podíl domácností v Plzeňském kraji v porovnání s ostatními kraji bydlel v družstevním bytě.

Graf 2.4 Příjmy domácností a náklady na bydlení v Plzeňském kraji a ČR

Zdroj: ČSÚ (Životní podmínky)

Mzdy¹³

Výše průměrné hrubé měsíční mzdy v Plzeňském kraji byla v mezikrajském srovnání čtvrtá nejvyšší

V roce 2022 dosáhla podle předběžných výsledků **průměrná hrubá měsíční mzda** zaměstnance přepočtená na plnou pracovní dobu podle místa pracoviště výše 38 374 Kč, což znamenalo meziroční nárůst o 1 980 Kč, tj. 5,4 %. V porovnání s průměrnou mzdou v ČR (40 353 Kč) byla průměrná mzda v Plzeňském kraji o 1 979 Kč nižší a kraj se tak v mezikrajském srovnání umístil na čtvrtém místě. Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v Hl. městě Praze (49 782 Kč), naopak nejnižší v Karlovarském kraji (35 093 Kč). Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy mezi kraji v roce 2022 představovalo 14 689 Kč. Tato hrubá měsíční mzda byla zjištěna z podnikového výkaznictví, kde představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadajících na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc.

Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda byla dosažena v odvětví informační a komunikační činnosti

V roce 2021 byla v Plzeňském kraji dosažena nejvyšší **průměrná hrubá měsíční mzda podle CZ-NACE** u osob přepočtených na plně zaměstnané v odvětví informační a komunikační činnosti (52 220 Kč) a naopak nejnižší mzda (20 894 Kč) v odvětví ubytování, stravování a pohostinství. V ČR byla také nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda v odvětví informační a komunikační činnosti (65 403 Kč) a nejnižší mzda v odvětví ubytování, stravování a pohostinství (21 891 Kč). V porovnání s Plzeňským krajem byla průměrná hrubá měsíční mzda za ČR v odvětví informační a komunikační činnosti vyšší o 13 183 Kč.

Mzdy získané na základě výběrového šetření MPSV a MF se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví

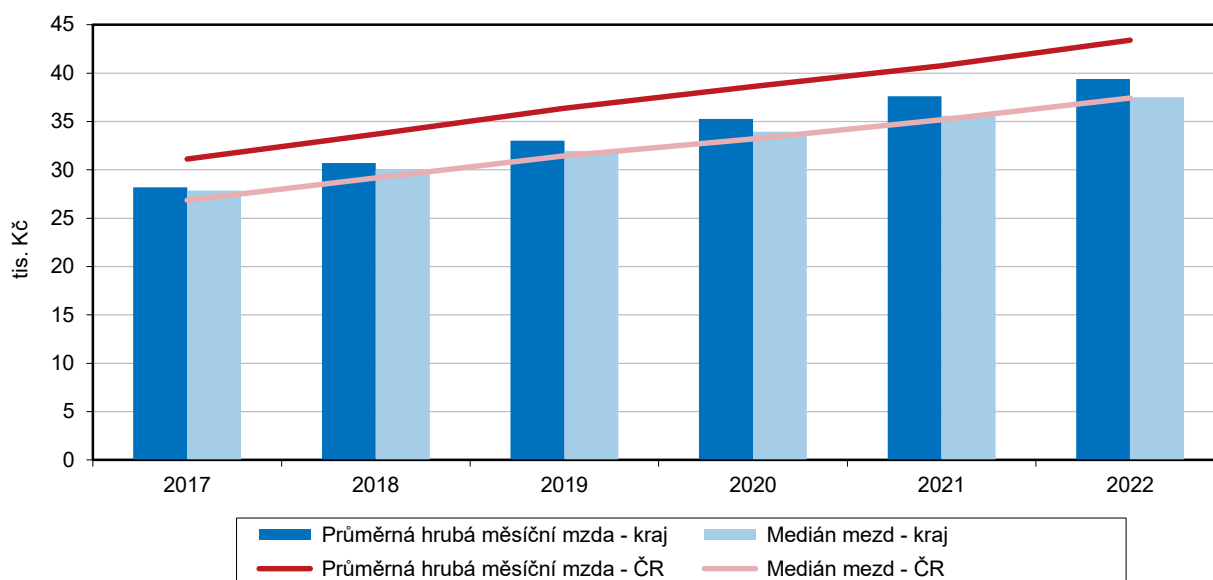
Mzdy získané na základě **výběrového šetření Ministerstva práce a sociálních věcí a Ministerstva financí** se odlišují od mezd získaných z podnikového výkaznictví v tom, že jsou přímo sledovány mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli celkové objemy na úrovni podniků či organizací. Průměrná mzda zaměstnanec v daném roce je vypočtena poměření s jeho placenou dobou, tedy počtem měsíců, za které mzdu či náhradu mzdy skutečně pobíral, a je odečtena doba nemocí a dalších neplacených nepřítomností v práci pro daný rok. Výhoda takto sledované

¹³ Údaje za rok 2022 jsou předběžné

mzdy spočívá v tom, že umožňuje porovnávat mzdovou úroveň získanou v různých pracovních místech při přesně zjištěném objemu placené doby. V časové řadě je takto získaná mzda porovnatelná od roku 2011. Od roku 2011 jsou sledováni i zaměstnanci z podniků s méně než 10 zaměstnanci a také zaměstnanci neziskových institucí a podnikatelů fyzických osob. Výsledky před rokem 2011 nebyly přepočtené, a proto **nejsou srovnatelné**.

Graf 2.5 Průměrná hrubá měsíční mzda a medián mezd v Plzeňském kraji a ČR

Zdroj: MPSV, MF

Ženy měly v porovnání s muži nižší mzdu o 14,5 %

V roce 2022 činila průměrná hrubá měsíční mzda (získaná z výběrového šetření ministerstev) v Plzeňském kraji 41 436 Kč a meziročně vzrostla o 5,2 %. V časové řadě 2012–2022 se v Plzeňském kraji průměrná hrubá měsíční mzda zvýšila o 70,6 %. Průměrná hrubá měsíční mzda dosáhla u mužů 44 355 Kč a u žen 37 924 Kč. Ženy měly v průměru o 6 431 Kč nižší průměrnou hrubou měsíční mzdu než muži, tj. o 14,5 %.

Variační rozpětí průměrné hrubé měsíční mzdy mezi kraji činilo 16 503 Kč

Nejvyšší průměrná hrubá měsíční mzda dosažená v Hl. městě Praze činila dle šetření ministerstev 54 015 Kč a nejnižší v Karlovarském kraji 37 512 Kč. **Variační rozpětí hrubé měsíční mzdy** mezi kraji představovalo v tomto případě 16 503 Kč.

Medián mezd se v časové řadě 2012–2022 zvýšil o 72,4 %

Rozdíly mezi úrovní jednotlivých hrubých měsíčních mezd daleko přesněji vystihuje **medián**, který sledovaný soubor rozdělí na dvě stejně početné skupiny. Přesně 50 % osob má mzdu nižší než medián mezd a přesně 50 % osob má mzdu vyšší. V roce 2022 dosáhl medián mezd v Plzeňském kraji 37 500 Kč a meziročně se zvýšil o 5,4 %. V časové řadě 2012–2022 se pak zvýšil o 72,4 %. Medián mezd u mužů dosáhl 40 001 Kč a u žen 34 774 Kč, u žen byl tedy o 5 227 Kč nižší, tj. o 13,1 %.

Vzdělávání

Ve školním roce 2022/23 navštěvovalo mateřské školy 19 710 dětí

Ve školním roce 2022/23 navštěvovalo **mateřské školy** v Plzeňském kraji 19 710 dětí (deváté místo v mezikrajském porovnání), z nichž 52 % tvořili chlapi, dívky se podílely 48 % na celkovém počtu dětí ve věku 3–6 let. Tyto děti navštěvovaly v Plzeňském kraji celkem 281 mateřských školek a na 1 třídu připadlo 21,8 dětí. Počtem učitelů v mateřských školách (1 815,9 přepočtených osob na plně zaměstnané včetně ředitelů) se Plzeňský kraj v rámci krajů umístil na devátém místě. V časové řadě 2012/13–2022/23 vzrostl v Plzeňském kraji počet mateřských školek

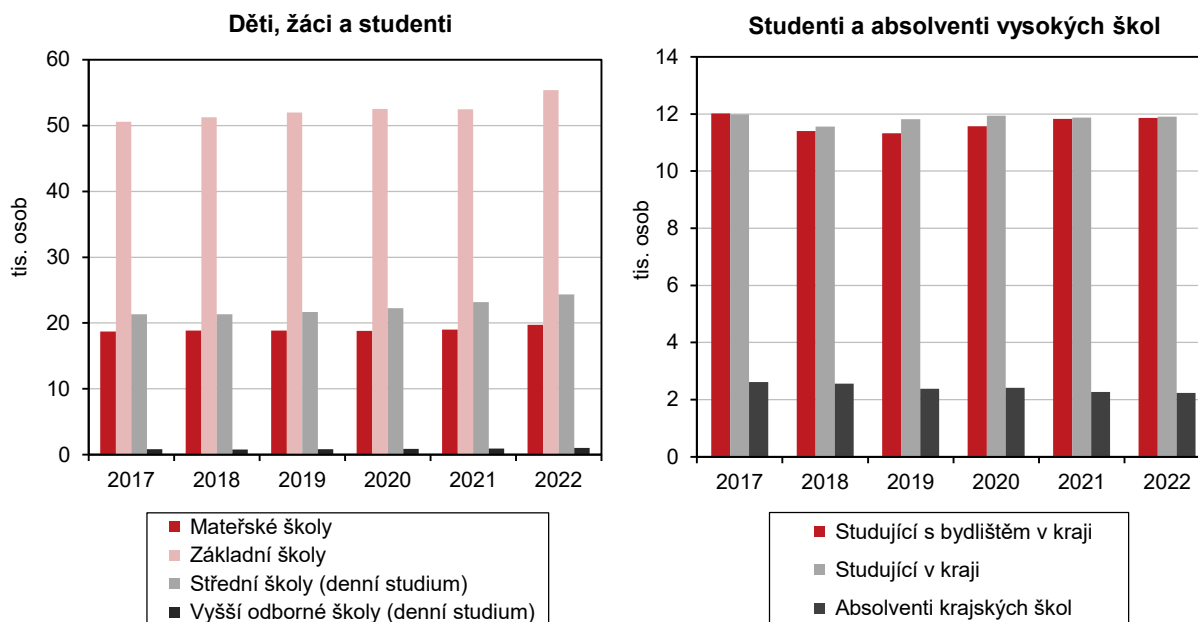

o 16, počet tříd o 93, počet dětí o 655 a počet přepočtených učitelů o 317,2. Ve školních letech 2015/16 až 2017/18 docházelo k poklesu počtu dětí v mateřských školách. Od školního roku 2021/2022 počty dětí v mateřských školách každoročně rostly. Nejvyšší meziroční nárůst (687 dětí) byl zaznamenán ve školním roce 2022/23. Ve školním roce 2012/13 připadlo nejvíce dětí na 1 třídu, a to 23,5 dětí. Nejvyšší meziroční úbytek dětí v mateřských školách (546) byl zaznamenán ve školním roce 2016/17. V rámci ČR měl nejvyšší počet dětí v mateřských školách Středočeský kraj (53 338), Hl. město Praha (43 510) a Jihomoravský kraj (42 422). Nejméně dětí (8 610) navštěvovalo mateřskou školu v kraji Karlovarském. Nejvyšší počet školek se vyskytoval ve Středočeském (811), Jihomoravském (684) a Moravskoslezském (468) kraji, nejnižší v kraji Karlovarském (126). Plzeňský kraj se v celorepublikovém srovnání zařadil počtem mateřských školek až na dvanácté místo.

Graf 2.6 Děti, žáci, studenti a absolventi škol v Plzeňském kraji

Zdroj: MŠMT

Základní školy v roce 2022/2023 navštěvovalo přes 55 tisíc žáků

V **základních školách** se začal postupně projevat zvýšený počet žáků vlivem vyšší porodnosti v letech 2005–2009. Nejvíce žáků navštěvovalo základní školu v roce 2022/23 (55 392 žáků) a oproti roku 2012/13 se zvýšil o 12 023 žáků. Meziročně došlo k nárůstu o 5,6 %. Na jednu třídu připadlo 20,5 žáků. V časové řadě 2012/13–2022/23 vzrostl v Plzeňském kraji počet tříd v základních školách o 447 a počet učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané) o 758,2. Počet žáků v základních školách se začal postupně zvyšovat od roku 2012/13. Nejvyšší meziroční nárůst (o 2 927 dětí) byl zaznamenán ve školním roce 2022/23. Tento nárůst byl ve velké míře ovlivněn i počtem přistěhovaných dětí v souvislosti s ozbrojeným konfliktem na území Ukrajiny vyvolaným invazí vojsk Ruské federace. Nejvíce dětí připadlo na 1 třídu ve školních letech 2018/19 a 2022/23 (shodně 20,5 žáků). Počet přepočtených učitelů na plně zaměstnané se meziročně zvýšil nejvíce ve školním roce 2019/20, kdy vzrostl meziročně počet pedagogů v základních školách v regionu o 131,7. Ve školním roce 2022/23 vyučovalo na základních školách 3 863,4 učitelů (v přepočtených osobách na plně zaměstnané včetně ředitelů, zástupců a výchovných poradců).

Na středních školách v posledních sedmi letech počet studentů narůstal

Na **středních školách** (denní studium) se počty studentů do roku 2015/16 snižovaly. V posledních sedmi letech je však z vývoje patrný růst, od školního roku 2020/21 je nárůst studentů denního studia na středních školách výraznější. V roce 2015/16 studovalo na středních školách 20 889 studentů, v roce 2022/23 se jejich počet zvýšil na 24 190. Počet studentů **vyšších odborných škol** (denní studium) se mezi lety 2009/10–2016/17 pohyboval nad hranicí 1 tisíce. Mezi školními roky 2015/16 až 2018/19 studentů vyšších odborných škol ubývalo. V roce 2019/20 došlo k mírnému zvýšení a v roce 2022/23 počet studentů vystoupal na hodnotu 1 041 studentů, nárůst o 11,1 %.

Počty vysokoškolských studentů v posledních deseti letech poklesly o čtvrtinu

Počty studentů **vysokých škol** (občané ČR) v průběhu posledních deseti let klesaly. Hlavní příčinou poklesu vysokoškolských studentů byl pokles počtu obyvatel ve věku 20–24 let o čtvrtinu. V roce 2012 studovalo na vysokých školách s **trvalým bydlištěm** v kraji 15 918 studentů, v roce 2022 se tento počet studentů snížil na 11 860, což značí pokles o 25,5 %. V roce 2022 dosáhl počet vysokoškolských studentů s **místem výuky** v kraji 11 908 a oproti roku 2012 klesl o 27,0 %. Z celkového počtu studentů s místem výuky v kraji studovalo v roce 2022 v prezenčním studiu 90,9 %. Úbytek studentů v prezenčním studiu v desetiletém horizontu byl o 17,6 %. V roce 2022 absolvovalo vysokou školu (občané ČR) s místem výuky v kraji 2 233 studentů a jejich počet se oproti roku 2012 snížil o 45,1 %. V Plzeňském kraji mohou studenti studovat na **Západočeské univerzitě** se sídlem v Plzni, která má 9 fakult (aplikovaných věd, designu a umění Ladislava Sutnara, ekonomickou, elektrotechnickou, filozofickou, pedagogickou, právní, strojní a zdravotnických studií). Ostatní fakulty, které sídlí v Plzeňském kraji, patří pod vysoké školy, které zde však nemají sídlo (např. Lékařská fakulta Univerzity Karlovy nebo Metropolitní univerzita Praha).

Kultura a sport

Počet návštěvníků knihoven v roce 2021 vzrostl o 55 tisíc

Plzeňský kraj se s počtem 458 **knihoven** zařadil na páté místo v rámci ČR. K 31. 12. 2021 poskytovala veřejné knihovnické služby v České republice dle údajů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu síť 5 273 knihoven, z toho nejvíce jich bylo ve Středočeském kraji (773). Za posledních deset let bohužel ubylo v Plzeňském kraji 9 knihoven. V celé republice byl v tomto období zaznamenán úbytek počtu knihoven o 2,5 %. Lokálně vyčleněnou částí knihovny je pak **pobočka**, která je její organizační částí a pracuje pod jejím přímým vedením. V Plzeňském kraji bylo ke konci roku 2021 takovýchto poboček 47 a jejich počet se v desetileté časové řadě příliš neměnil, během této doby došlo k nárůstu o 5 poboček. Všechny 505 knihoven v kraji (vč. poboček) disponovalo ve stejném období více než 4,6 miliony **knihovních jednotek** a registrovalo se zde 62 tisíc **čtenářů**. Celkem zde bylo uskutečněno téměř 2,1 milionů **vypůjček**, přičemž od roku 2013 byl zaznamenán klesající trend. V roce 2021 navštívilo veřejné knihovny 1,6 milionů návštěvníků, také tento ukazatel vykázal od roku 2016 spíše klesající tendenci kromě roku 2019 a 2021, kdy došlo k mírnějšímu meziročnímu nárůstu počtu návštěvníků. Rok 2021 zaznamenal oživení po roce 2020, knihovny navštívilo v roce 2021 o 55 tis. čtenářů více. Z celkového počtu návštěvníků knihoven bylo 62,1 % **on-line hostů**, což byl čtvrtý podíl mezi kraji. Nejvíce registrovaných on-line návštěvníků bylo v Praze (95,1 %).

Počet návštěvníků expozic a výstav v galeriích, muzeích a památnících zaznamenal mírný meziroční nárůst

V roce 2021 bylo v Plzeňském kraji možné navštívit 30 **muzeí včetně památníků**, 3 **galerie** a 16 **poboček muzeí a galerií**. V těchto objektech jsme mohli shlédnout 100 expozic a 158 výstav, což využilo 259 tisíc návštěvníků. Jednalo se o mírný meziroční nárůst, počty návštěvníků se zdaleka nevrátily na hodnoty z roku 2019 (390 tisíc návštěvníků). V porovnání s ostatními regiony se řadí Plzeňský kraj na

sedmé místo v součtu muzeí, galerií a památníků, nejvíce jich bylo ve Středočeském (65 objektů) a nejméně v Karlovarském kraji (13 objektů). Stejný počet (33 objektů) jako v Plzeňském kraji se vyskytoval také v Pardubickém regionu. Počet **hradů, zámků a ostatních památkových objektů** Plzeňského regionu se od roku 2008 do roku 2014 téměř neměnil, v roce 2018 dosáhl hranice 29 objektů. V roce 2021 došlo k poklesu počtu hradů a zámků zpřístupněných návštěvníkům za vstupné v Plzeňském kraji na 25 objektů celkem. Celkový počet návštěvníků těchto objektů klesl na 437 tisíc, od roku 2016 tak návštěvnost poklesla až o 22,9 %. Unie filmových distributorů uvádí, že v našem regionu bylo k 31. 12. 2021 v provozu celkem 62 **kin**, z nichž více než polovina byla kina letní, kina stálá představovala téměř pětinu a zbytek kina ostatní. Počet kin v kraji se od roku 2016 zvýšil o 14 zařízení. V rámci ČR se Plzeňský kraj v počtu kin zařadil na desáté místo, nejvíce jich bylo zaznamenáno ve Středočeském (126 kin) a naopak nejméně v Karlovarském kraji (33 kin). Nemalý podíl tvořila putovní kina, kterých bylo celkem 79 v republice.

Mezi sporty vyniká nejsilnější členskou základnou fotbal

V Plzeňském kraji tvořilo k 31. 12. 2021 **členskou základnu České unie sportu** celkem **70 932 členů**, z toho jen 21 067 žen (29,7 %). Nejpočetnější členskou základnou disponoval okres Plzeň-město, kde na 153 oddílů TJ/SK bylo sdruženo 28 965 členů. Druhé místo v počtu členů zaujímal okres Plzeň-sever (9 606) a třetí místo okres Domažlice (8 636). Nejmenší členskou základnu tvořili sportovci v okrese Tachov (4 011). Největší podíl členů v Plzeňském kraji tvořili dospělí ve věku 19 a více let (45 480), druhou nejpočetnější skupinou byli žáci 0–14 let (18 676) a zbytek členů se skládal z dorostu ve věku 15–18 let (6 776). Nejsilnější členskou základnu v Plzeňském kraji měl stejně jako v celé České republice **fotbal**. Se svými 21 546 členy a 246 oddíly tak potvrdil v regionu své prvenství. Dalšími sportovními odvětvími v Plzeňském kraji podle počtu oddílů byli na druhém místě volnočasový a rekreační sport (79 oddílů) a na třetím místě sport pro všechny (70 oddílů), na čtvrtém místě stolní tenis (64 oddílů) a na pátém místě tenis (62 oddílů). Následoval volejbal, lední hokej, nohejbal a lyžování. Také co do počtu členů disponoval druhou největší základnou hned po fotbale sport pro všechny (5 205 členů), třetí místo obsadil volnočasový a rekreační sport (5 189 členů), čtvrté místo patřilo tenisu (3 427 členů), páté lednímu hokeji (2 742 členů) a následují volejbal, atletika, golf, národní házená a první desítku uzavřela házená. Za posledních pět let došlo v celé České republice k mírnějšímu oživení členské základny sportovních oddílů, nárůst počtu členů o 0,8 %. V Plzeňském kraji však počet členů ve sportovních oddílech ubývá, od roku 2016 se jednalo o pokles 8,5 %.

Zdravotnictví, dočasná pracovní neschopnost

Na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo 4,9 lékařů

V roce 2021 bylo v Plzeňském kraji zaměstnáno 2 814 **lékařů**. V časovém období 2016–2021 se počet zvýšil o 141 lékařů, tj. nárůst o 5,3 %. Meziroční zvýšení počtu lékařů činilo 2,3 %. Na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo 4,9 lékařů. Na 1 lékaře připadlo v průměru 205 obyvatel. V porovnání s průměrem ČR byl počet obyvatel připadajících na 1 lékaře v Plzeňském kraji vyšší o 4 obyvatele. Nejhorší situace byla v okrese Plzeň-sever, kde na 1 lékaře připadlo 704 obyvatel, což byl zároveň nejvyšší počet v rámci všech okresů ČR.

Nejvyšší počet lékařů v okresech Plzeňského kraje byl v okrese Plzeň-město

V porovnání s ostatním kraji ČR připadl v Plzeňském kraji na 1 000 obyvatel pátý nejvyšší počet lékařů. Nejvyšší **počet lékařů na 1 000 obyvatel** byl zaznamenán v Praze (8,7) a na druhé pozici se umístil Jihomoravský kraj (5,6), naopak nejméně lékařů na 1 000 obyvatel bylo ve Středočeském kraji (3,3), což úzce souvisí s blízkostí Hl. města Prahy. V okresech Plzeňského kraje byl nejvyšší počet lékařů na 1 000 obyvatel v okrese Plzeň-město (9,2), naopak nejnižší v okrese

Plzeň-sever (1,4). K okresům s nízkým počtem lékařů na 1 000 obyvatel patřily rovněž okresy Tachov (2,4) a Domažlice (2,6).

Počet lůžek v nemocnicích v roce 2016 mírně vzrostl vlivem některých LDN, které se staly součástí nemocnic

Lůžka v nemocnicích se v Plzeňském kraji postupně snižovala, výjimku představoval rok 2016, kdy se některé LDN staly součástí nemocnic, což způsobilo meziroční zvýšení o 239 lůžek. Nepatrné zvýšení počtu nemocničních lůžek bylo zaznamenáno v roce 2019 a 2020. V roce 2021 dosáhl počet lůžek v nemocnicích Plzeňského kraje 3 280, meziročně se tento počet snížil o 61 lůžek, tj. pokles o 1,8 %.

Na 1 000 obyvatel středního stavu připadlo v Plzeňském kraji 5,7 lůžek v nemocnicích

V roce 2021 připadlo v Plzeňském kraji **na 1 000 obyvatel středního stavu 5,7 lůžek**. V rámci mezikrajského porovnání byl Plzeňský kraj v tomto ukazateli šestý. Počet lůžek na 1 000 obyvatel středního stavu v Plzeňském kraji byl nižší o 0,3 než republikový průměr. V časovém období let 2016–2021 se pohyboval tento ukazatel v rozmezí hodnot 5,7–6,0. Nejvyšší počet lůžek byl v roce 2016 (6,0 na 1 000 obyvatel středního stavu) a naopak nejnižší hodnota tohoto ukazatele (5,7) byla zaznamenána v letech 2018 až 2021. Nejvíce nemocničních lůžek připadlo na 1 000 obyvatel v Hl. městě Praze (8,8), nejméně v Karlovarském kraji (4,4). V okresech Plzeňského kraje byl nejvyšší počet lůžek na 1 000 obyvatel středního stavu v okrese Plzeň-město (11,9). Ten se stal druhým okresem ČR s nejvyšším počtem lůžek na 1 000 obyvatel středního stavu hned po okrese Ústí nad Labem (12,1). Nejméně nemocničních lůžek na 1 000 obyvatel středního stavu měl v Plzeňském kraji okres Rokycany (2,1). Údaje o hospitalizovaných pacientech a průměrné ošetrovací době hospitalizovaných nebyly za rok 2020 a 2021 k dispozici. Poslední údaje za tyto ukazatele byly publikovány v Základních tendencích v roce 2019.

Průměrný denní počet dočasné práce neschopných osob měl v důsledku pandemie covid-19 výrazně rostoucí trend

V roce 2022 bylo hlášeno 190 266 nových případů **dočasné pracovní neschopnosti**, což představovalo v průměru denně 13 069 dočasně práce neschopných osob. V důsledku pandemie covid-19 byl od roku 2020 zaznamenán každoroční nárůst počtu nově hlášených případů. Počet nových případů dočasné pracovní neschopnosti se meziročně zvýšil o 22,0 %, kdežto průměrný denní stav práce neschopných se snížil o 7,3 %. Průměrná délka trvání jednoho případu dočasné pracovní neschopnosti v roce 2022 činila 25,1 kalendářního dne, z toho 23,2 pro nemoc, pro pracovní úraz 52,6 a pro ostatní úraz 51,0 kalendářního dne. Ve srovnání s republikovou hodnotou byla průměrná doba trvání dočasné pracovní neschopnosti v Plzeňském kraji o 1,3 dne kratší.

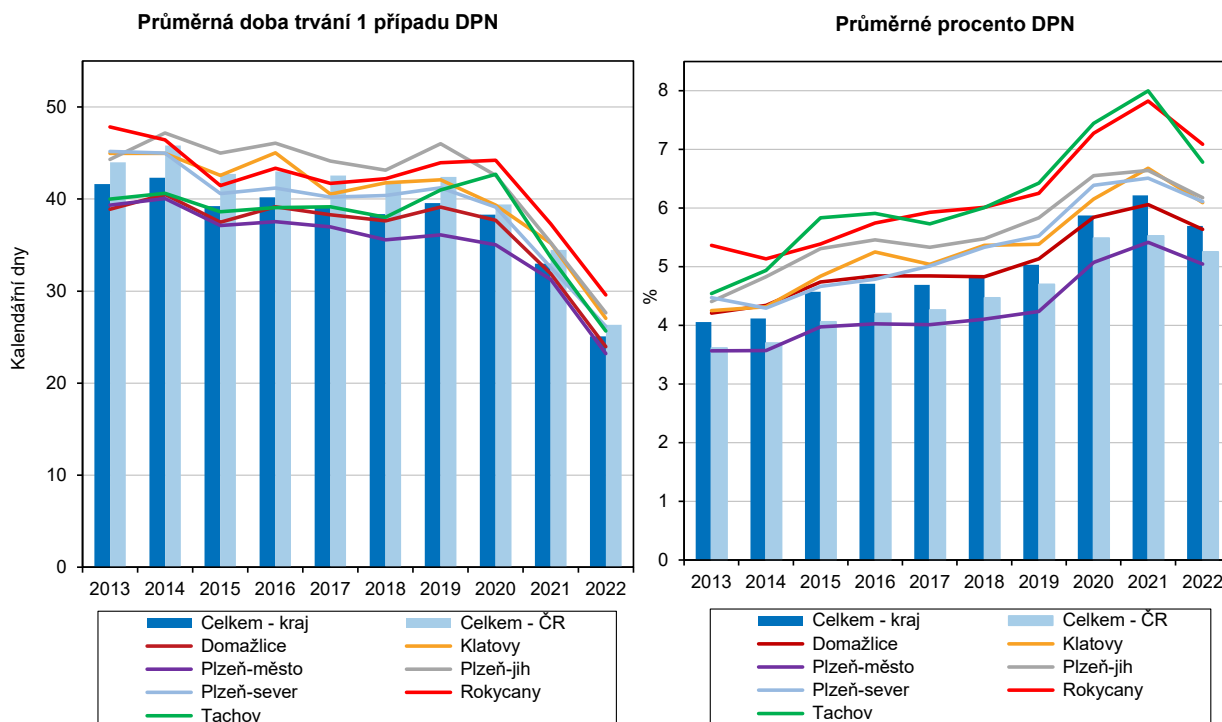
Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v kraji je páté nejnižší v ČR

Průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti dosáhlo v roce 2022 v Plzeňském kraji hodnoty 5,695 % a meziročně tak došlo ke snížení o 0,522 p. b. V časovém období 2017–2022 bylo průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti nejvyšší v roce 2021 (6,217 %). Na výrazně zvýšeném trendu vývoje se podílela především pandemie covid-19. V porovnání s ČR bylo průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti v Plzeňském kraji vyšší o 0,441 p. b. Nejnižší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti vykazovala Praha (3,743 %), naopak nejvyšší průměrné procento dočasné pracovní neschopnosti měl kraj Moravskoslezský (6,588 %). V průměrném procentu dočasné pracovní neschopnosti se Plzeňský region v rámci ostatních krajů umístil na desátém místě. V okresech Plzeňského kraje dosahují nejvyššího průměrného procenta dočasné pracovní neschopnosti Rokycansko (7,085 %), následován okresem Tachov (6,781 %), naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele trvale zaznamenává okres Plzeň-město (5,044 %).

Graf 2.7 Dočasná pracovní neschopnost (DPN) v Plzeňském kraji, jeho okresech a ČR

Zdroj: ČSÚ, ČSSZ

Nemocenské pojištění

Výdaje na dávky nemocenského pojištění v posledních dvou letech klesaly

V Plzeňském kraji bylo v roce 2022 evidováno 229 456 **nemocensky pojištěných osob**. Počet nemocensky pojištěných osob se meziročně zvýšil o 2 642 osob. Výdaje na **dávky nemocenského pojištění celkem**, které v roce 2022 dosáhly v Plzeňském kraji 2 436 612 tis. Kč, se meziročně snížily o 271 932 tis. Kč, tj. pokles o 9,9 %. Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem byly v časovém rozmezí let 2012–2022 nejnižší v roce 2012, kdy činily 984 522 tis. Kč. V dalších letech začaly výdaje růst až do roku 2020, kdy dosáhly nejvyšší hodnoty (2 927 939 tis. Kč). V letech 2021–2022 začala výše dávek nemocenského pojištění klesat. V roce 2022 činil pokles výdajů oproti roku 2020 téměř 16 %.

Výdaje na nemocenskou tvořily 71,8 % dávek nemocenského pojištění

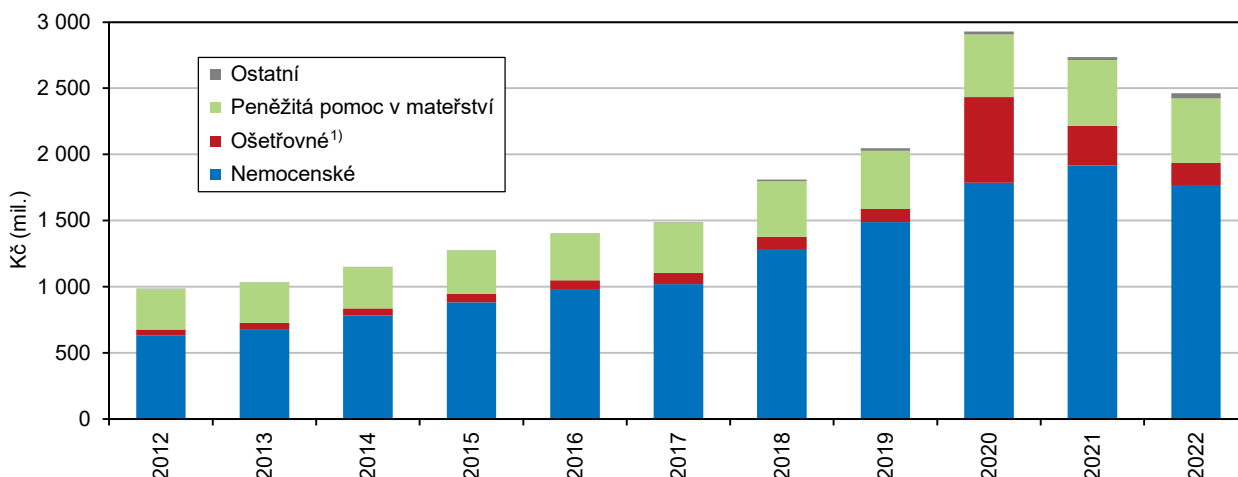
Nejvyšší podíl (71,8 %) na výdajích nemocenského pojištění celkem tvořila **nemocenská dávka**, která v roce 2022 dosáhla v Plzeňském kraji 1 769 776 tis. Kč. V pořadí druhou nejvyšší dávku tvořila peněžité pomoci v mateřství, která činila 487 948 tis. Kč, tj. 19,8 % z celkových výdajů. Třetí podle výše dávky bylo ošetřovné (165 354 tis. Kč). K dalším dávkám nemocenského pojištění patřily otcovská (29 353 tis. Kč), dlouhodobé ošetřovné (10 744 tis. Kč) a vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství (436 tis. Kč). V posledních třech letech byla nemocenská dávka nejvyšší v roce 2021, kdy činila 1 917 040 tis. Kč. V roce 2022 klesla meziročně tato dávka o 147 264 tis. Kč, tj. o 7,7 %. **Peněžité pomoci v mateřství** se v roce 2022 meziročně snížila o 7 559 tis. Kč, tj. snížení o 1,5 %. Nejvyšší dávka peněžité pomoci v mateřství byla v roce 2021, kdy činila 495 507 tis. Kč. **Ošetřovné** se v roce 2022 meziročně snížilo o 134 847 tis. Kč, tj. meziroční pokles o 44,9 %. Nejvyšší hodnoty (646 323 tis. Kč) dosáhlo ošetřovné v roce 2020, které bylo v porovnání s rokem 2022 téměř čtyřikrát vyšší. Vysoké výdaje na ošetřovné v letech 2020 a 2021 byly ovlivněny pandemií covid-19 včetně souvisejících legislativních úprav, kdy v důsledku této epidemie byly uzavřeny školy a jiná zařízení. Od 1. 2. 2018 byla zavedena nová dávka **otcovská poporodní péče**, která se zvýšila z 14 201 tis. Kč v roce 2021 na 29 353 tis. Kč v roce 2022, meziroční nárůst

činil 106,7 %. V roce 2022 byla otcovská dávka nejvyšší. **Dlouhodobé ošetřovné** představuje dávku, která byla zavedena od 1. 6. 2018. V rozmezí let 2018–2022 byla výše dávky dlouhodobě ošetřovného nejvyšší v roce 2022, kdy činila 10 744 tis. Kč. Meziroční zvýšení v roce 2022 dosáhlo 28,2 %. **Vyrovňovací příspěvek v těhotenství a mateřství** v roce 2022 vzrostl v porovnání s rokem 2021 o 224 tis. Kč, tj. nárůst o 106,0 %. V posledních třech letech byla tato dávka nejvyšší v roce 2020, kdy představovala 507 tis. Kč. Z hlediska vývoje zaznamenávaly klesající trend výdaje na nemocenské dávky, ošetřovné a peněžitá pomoc v mateřství, naopak rostoucí trend můžeme zaznamenat ve výdajích na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovskou a dlouhodobé ošetřovné. Ve struktuře výdajů na nemocenském pojištění celkem nepředstavují poslední tři uvedené dávky významné položky v porovnání s nemocenským, ošetřovným a peněžitou pomocí v těhotenství a mateřství. **Na nemocenském pojištění celkem** se podílely výdaje na vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, otcovskou a dlouhodobé ošetřovné jen ve výši 1,6 %, zatímco výdaje na nemocenskou, peněžitou pomoc v mateřství a ošetřovné tvořily 98,4 % z výdajů na nemocenském pojištění celkem.

Graf 2.8 Výdaje na dávky nemocenského pojištění v Plzeňském kraji

Zdroj: MPSV

¹⁾ na zvýšené výdaje na ošetřovné v letech 2020 a 2021 mělo vliv uzavření škol a jiných zařízení během pandemie covid-19 vč. souvisejících legislativních úprav

Podíl dávek nemocenského pojištění v Plzeňském kraji činí 5,2 % z celkových výdajů za ČR

Výdaje na dávky nemocenského pojištění celkem v Plzeňském kraji se podílely 5,2 % na celkovém úhrnu dávek v ČR. Tento podíl řadí Plzeňský kraj na osmé místo. Nemocenské dávky činily 5,4 % z celkového republikového úhrnu a Plzeňský kraj se v mezikrajském porovnání umístil na devátém místě.

Státní sociální podpora

Z celkového objemu vyplacených dávek tvořily přídatky na děti 35,7 %

Systém **státní sociální podpory** je legislativně upraven předpisy o státní sociální službě. Podle zákona o státní sociální podpoře se poskytují následující dávky: přídatky na dítě, rodičovský příspěvek, příspěvek na bydlení, porodné a pohřebné. V roce 2022 bylo vyplaceno v Plzeňském kraji 385,7 tis. dávek státní podpory, z toho 35,7 % na přídatky na dítě. **Přídatky na dítě** je definován jako základní dlouhodobá dávka poskytovaná rodinám s dětmi na krytí nákladů spojených s jejich výchovou a výživou, jejichž příjem nedosahuje 3,4 násobku životního minima. Počet vyplacených dávek státní sociální podpory celkem v posledních letech klesal, v roce 2020 však meziročně mírně vzrostl (o 4,0 %). V roce 2021 nedošlo k žádné změně, počet dávek státní sociální podpory celkem byl shodný s rokem 2020. V roce 2022 už byl počet vyplacených dávek celkem výrazněji vyšší, jednalo se o meziroční

nárůst 9,7 %. Nejvíce se meziročně zvýšily vyplacené dávky v roce 2022 týkající se přídatku na dítě (o 28,0 %) a příspěvku na bydlení (o 22,8 %). Tento nárůst byl ovlivněn počtem přistěhovaných osob do České republiky, jimž byla udělena dočasná ochrana osob v souvislosti s válkou na Ukrajině. U rodičovského příspěvku se dávky naopak snížily.

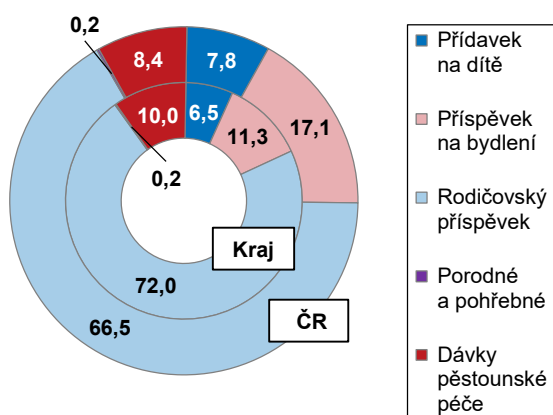
Plzeňský kraj má pátý nejnižší objem dávek státní sociální podpory z úhrnu ČR

Objem **výdajů na dávky státní sociální podpory** ve sledovaném období má kolísavý charakter. V roce 2022 činil objem výdajů 2 170 mil. Kč, což značí mírný meziroční nárůst, a to o 0,8 %. Z celkového objemu dávek státní podpory v ČR připadá na Plzeňský kraj až desátý podíl (4,8 %), z toho u přídatků na dítě dokonce předposlední podíl (4,0 %). V mezikrajském srovnání má nejvyšší podíl celkových výdajů na ČR Moravskoslezský kraj (13,1 %), naopak nejnižší podíl těchto výdajů byl v kraji Karlovarském (2,5 %).

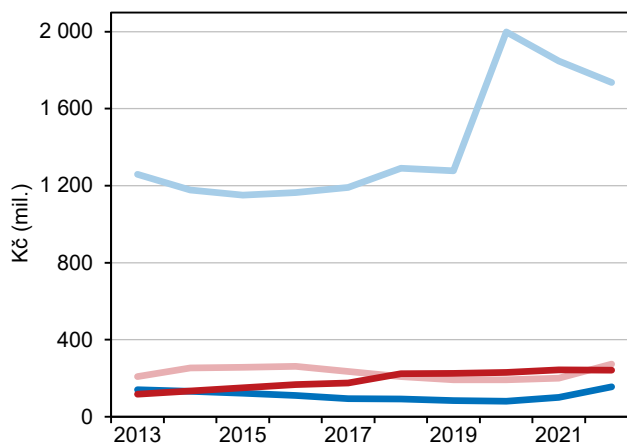
Graf 2.9 Výdaje na dávky státní sociální podpory a péčovské péče v Plzeňském kraji a ČR

Zdroj: MPSV

Výdaje v kraji a ČR v roce 2022 v %

Výdaje na vybrané dávky v kraji¹⁾

¹⁾ podle místa trvalého bydliště příjemce

Z celorepublikového pohledu je hodnota dávek státní sociální podpory v kraji v přepočtu na 1 obyvatele nejnižší

Výdaje na dávky státní sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele mají variabilní průběh, meziročně se hodnota ukazatele snížila. V celorepublikovém srovnání měl Plzeňský kraj nejnižší hodnotu **dávek sociální podpory v přepočtu na 1 obyvatele** (4 031 Kč). Nejvyšší hodnotu mají kraje s vysokou nezaměstnaností, a to Moravskoslezský (5 679 Kč/obyv.) a Ústecký (5 321 Kč/obyv.). Hodnota relativního ukazatele v Plzeňském kraji (4 031 Kč/obyv.) je nižší než republikový průměr, a to o 590 Kč.

Sociální služby

Služby provozované formou celoročního pobytu tvořily třetinu služeb sociální péče

V příslušných sociálních zařízeních tvořily více než jednu třetinu služby provozované formou celoroční pobytové služby. Jedná se o domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory a domovy se zvláštním režimem.

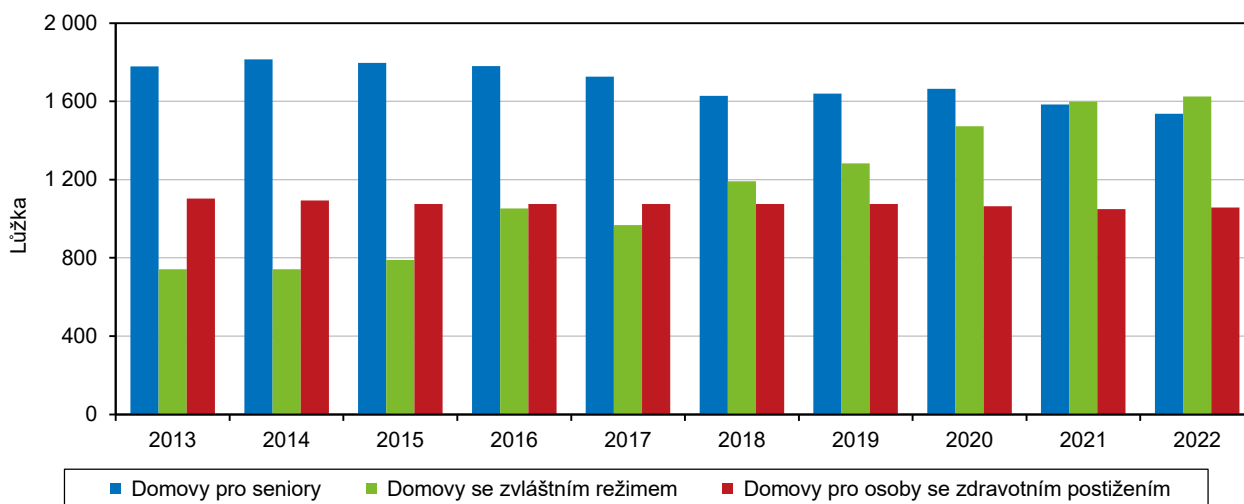
V Plzeňském kraji bylo provozováno 24 domovů pro seniory s kapacitou 1 536 lůžek

Jednou z legislativně stanovených služeb sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem v **domovech pro seniory**. Tato služba je určena zejména těm seniorům, jimž nelze zabezpečit pomoc v jejich přirozeném sociálním prostředí. V Plzeňském kraji bylo provozováno 24 domovů pro seniory s kapacitou 1 536 lůžek. Z dlouhodobého pohledu má vývoj počtu lůžek proměnlivý charakter. Meziročně se počet lůžek v domovech pro seniory snížil o 48 lůžek (pokles o 3,0 %). K mírnému meziročnímu navýšení došlo v letech 2019 a 2020, nicméně v období 2017 až 2022

se jedná spíše o snížení počtu lůžek. V roce 2022 byl v tomto sledovaném období počet lůžek v kraji vůbec nejnižší. Průměr počtu lůžek na jedno zařízení dosahuje hodnoty 64,0 v kraji, což je méně než průměr za ČR (68,3 lůžek). U tohoto typu zařízení bylo zaznamenáno 1 203 neuspokojených žádostí o sociální služby, meziročně to znamená navýšení o 13,9 %.

Graf 2.10 Lůžka ve vybraných pobytových zařízeních sociálních služeb v Plzeňském kraji
(stav k 31. 12.)

Zdroj: MPSV

Pro osoby s duševními poruchami je v kraji k dispozici 20 zařízení s kapacitou 1 625 lůžek

Další legislativně definovanou službou sociální péče je pobytová služba s celoročním provozem - **domov se zvláštním režimem** - poskytující služby osobám trpícím duševní nemocí, Alzheimerovou chorobou či jinou formou demence. V Plzeňském kraji se nachází těchto zařízení 20 s kapacitou 1 625 lůžek. Z retrospektivního pohledu je patrné, že až na mírný pokles počtu lůžek v roce 2017, od roku 2018 dochází k navýšení počtu i kapacit zařízení. V roce 2022 byla kapacita navýšena o 27 lůžek, oproti roku 2021 vzrostla pouze o 1,7 %. V porovnání s rokem 2017 se však jednalo o výrazný nárůst, a to o 67,9 %. Průměrná kapacita lůžek v těchto zařízeních činí 81,3 lůžek, tj. o 18,6 lůžek na jedno zařízení nad republikovým průměrem. V zařízeních tohoto typu bylo k 31. 12. 2022 evidováno 1 455 neuspokojených žádostí o příslušnou sociální péči, což bylo méně o 102 žádostí.

Domovů pro osoby se zdravotním postižením funguje v kraji 12 s lůžkovou kapacitou 1 058 lůžek

V zařízeních sociální péče je dále definována pobytová služba s celoročním provozem pro osoby se sníženou soběstačností vyžadující pravidelnou a komplexní péči, kterou jim nelze zajistit v jejich přirozeném sociálním prostředí - **domovy pro osoby se zdravotním postižením**. V Plzeňském kraji se nalézají 12 těchto zařízení s kapacitou 1 058 lůžek. Od roku 2017 do roku 2019 zůstal počet lůžek zachován, v dalších letech dochází k mírnému poklesu. V roce 2022 bylo zaznamenáno mírné meziroční navýšení o 9 lůžek. Přepočtená lůžková kapacita na jedno zařízení představoval v kraji hodnotu 88,2 a převýšil republikový průměr o 33,1 lůžek na jedno zařízení. Z údajů o neuspokojených žádostech o sociální služby v Plzeňském kraji lze konstatovat, že neuspokojených žádostí o umístění ve výše citovaném typu zařízení sociální péče bylo 336, tedy o 13,5 % více než v roce předchozím.

Většina ostatních sociálních služeb patří do oblastí sociální prevence

Sociální služby kromě služeb sociální péče zahrnují ještě oblasti **sociálního poradenství** a služby sociální prevence, které se zaměřují na oblast sociálně negativních jevů (např. raná péče, azylové domy, nízkoprahová denní centra apod.).

Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením

Počet držitelů průkazů osob se zdravotním postižením v roce 2022 byl 25 153

V prosinci roku 2022 bylo evidováno 25 153 držitelů průkazů osob se zdravotním postižením, tj. o 1 299 osob se zdravotním postižením více než v roce 2021. Velký podíl osob se zdravotním postižením tvoří držitelé průkazů ZTP (osoby s těžkým postižením). V roce 2022 se jednalo o 17 586 osob s těžkým postižením, jež tvořili 69,9 % z celkového počtu držitelů průkazů se zdravotním postižením. Osob se středně těžkým postižením (TP) bylo 1 911 a osob se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P) bylo 5 656. Z hlediska závažnosti postižení se od roku 2018 významně zvýšil počet osob se středně těžkým (o 28,9 %) a těžkým (o 21,0 %) postižením. Průkaz osob se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce drželo v roce 2022 o 88 osob více v porovnání s rokem 2018.

Ženy představují 51,1 % z celkového počtu držitelů průkazů se zdravotním postižením

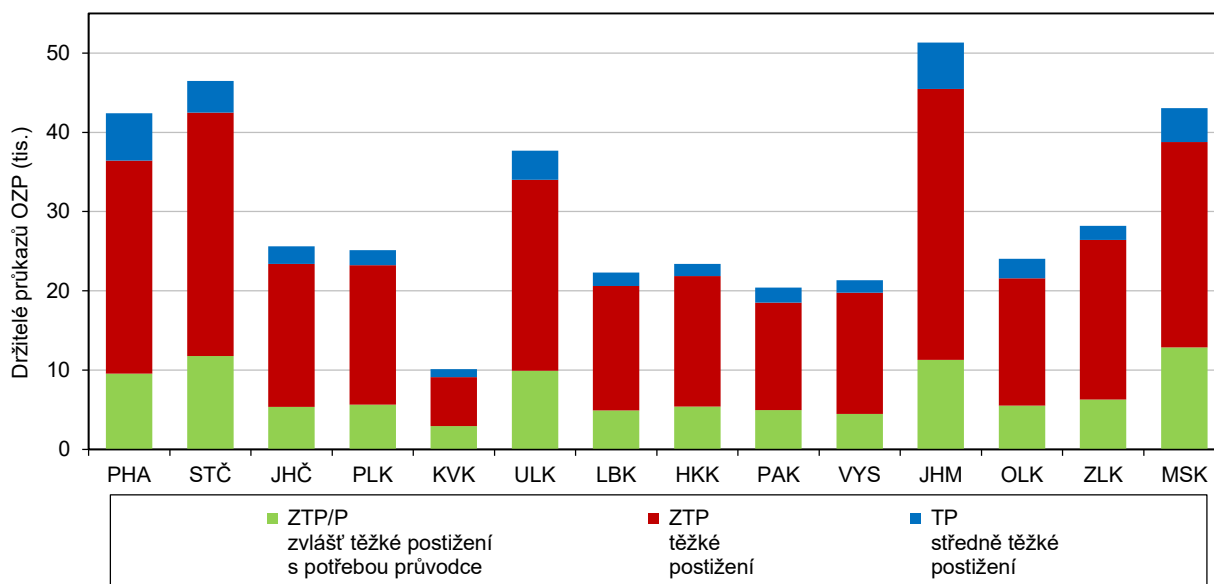
Podíl žen na celkovém počtu držitelů v Plzeňském kraji mírně převažuje nad podílem mužů ve sledovaném období 2018–2022. V roce 2022 drželo průkaz se zdravotním postižením 12 858 žen (51,1 %) a 12 295 mužů (48,9 %). Jen podle druhu průkazu byl podíl mužů, jež jsou držiteli průkazu ZTP/P, v roce 2022 mírně vyšší než podíl žen s tímto druhem průkazu.

Nejvíce držitelů průkazu ZTP/P je ve věku 15–64 let

V roce 2022 bylo nejvíce držitelů průkazů osob se zdravotním postižením ve věku 65 let a více (66,0 %), naopak nejmenší počet byl evidován u osob ve věku do 14 let (2,9 %). Lidé ve věku 65 let a více držící průkaz ZTP (těžké postižení) tvořili nejvyšší podíl z celkového počtu osob se zdravotním postižením (52,0 %). Nejvíce osob se zvláště těžkým postižením s potřebou průvodce (ZTP/P) bylo ve věku 15–64 let (2 751 osob).

Graf 2.11 Držitelé průkazů osob se zdravotním postižením dle typu průkazu v krajích k 31. 12. 2022

Zdroj: MPSV

Nejvíce držitelů průkazů osob se zdravotním postižením je v okrese Plzeň-město, naopak nejméně v okrese Tachov

V mezikrajském srovnání byl Plzeňský kraj v roce 2022 na osmém místě v počtu držitelů průkazů osob se zdravotním postižením. Nejnižší počet byl evidován v kraji Karlovarském (10 124), nejvyšší naopak v kraji Jihomoravském (51 335). Podíl Plzeňského kraje z celkového počtu držitelů v ČR činil 6,0 %. V rámci meziokresního

srovnání byl v Plzeňském kraji nejvyšší počet držitelů v okrese Tachov (1 981 osob), dále pak v okresech Plzeň-sever (2 494 osob) a Rokycany (2 506 osob). Nejvíce osob se zdravotním postižením žilo v okrese Plzeň-město (6 721), jejich podíl na celkovém počtu držitelů průkazů v kraji činil 26,7 %.

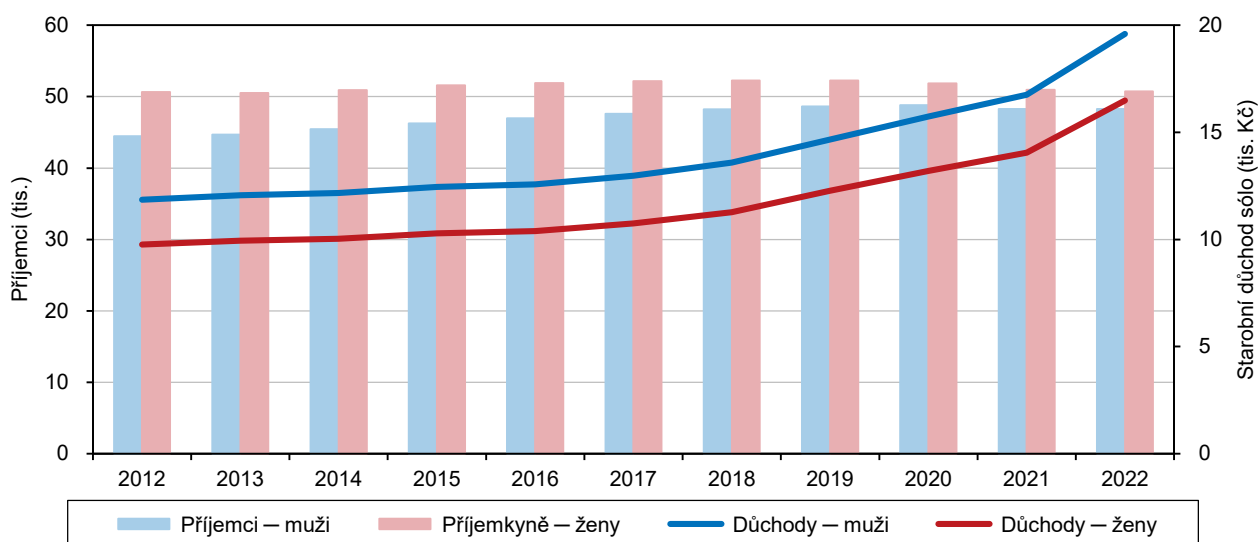
Důchodci, důchody

Počet příjemců starobních důchodů se meziročně snížil

V roce 2022 dosáhl počet **příjemců pobírajících starobní důchod celkem (včetně souběhu)** 131 450, v porovnání s rokem 2021 došlo k mírnému snížení o 0,3 %. V roce 2022 ženy tvořily 59,3 % z celkového počtu příjemců, v porovnání s rokem 2017 se jejich podíl snížil o 1,0 p. b. V příjemcích starobních důchodů jsou zahrnuti jak příjemci pobírající důchod sólo, tak příjemci pobírající důchod v souběhu s vdovským nebo vdoveckým důchodem. V příjemcích starobních důchodců nejsou zahrnuti příjemci pobírající poměrný důchod.

Graf 2.12 Příjemci starobního důchodu sólo (plného) a průměrná výše důchodu podle pohlaví v Plzeňském kraji (stav v prosinci)

Zdroj: ČSSZ

Příjemci starobních důchodů sólo činili 75,3 % z příjemců starobních důchodů celkem

Příjemci starobních důchodů sólo představovali 75,3 % z příjemců starobních důchodů celkem (včetně souběhu). Oproti roku 2017 se tento podíl zvýšil o 0,3 p. b. V roce 2022 činil počet příjemců starobního důchodu sólo 99 037 a meziročně mírně poklesl o 0,2 %.

Nejrychleji rostl počet příjemců předčasných důchodů

V roce 2022 se v porovnání s rokem 2017 zvýšil počet **příjemců předčasných starobních důchodů** (včetně souběhu) o 6,4 % (absolutně o 2 428 osob). V roce 2022 dosáhl počet příjemců předčasných starobních důchodů (včetně souběhu) 40 651, z toho ženy tvořily nadpoloviční podíl (57,6 %). Oproti roku 2017 se tento podíl zvýšil o 0,5 p. b.

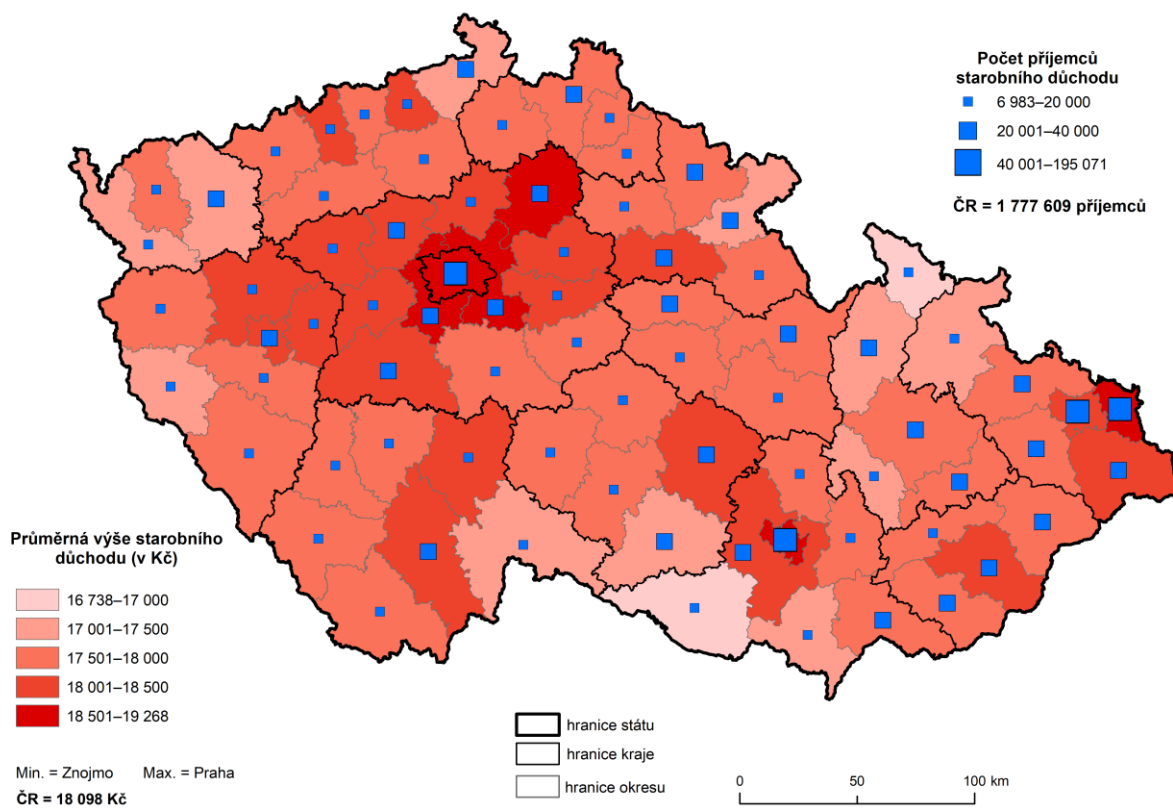
Ženy měly v průměru o 15,8 % nižší důchod než muži

Výše **průměrného starobního důchodu sólo (bez souběhu)** dosáhla v Plzeňském kraji v prosinci 2022 hodnoty 18 002 Kč a v průběhu let 2012–2022 docházelo k jejímu neustálému navyšování. Nejrazantnější meziroční nárůst byl ve sledovaném období jednoznačně zaznamenán v roce 2022 (o 17,1 %). Ve sledovaném období 2017–2022 se zvýšil důchod o 6 191 Kč, tj. nárůst o 52,4 %. Navyšování důchodů ovlivňuje mimo jiné růst inflace, případně mimořádná rozhodnutí zákonodárců. Výše důchodů mužů byla 19 590 Kč a žen 16 491 Kč. Ženy měly v průměru nižší důchod o 15,8 % než muži. Ve sledovaném období se zvýšily důchody mužům o 6 615 Kč,

tj. o 51,0 %, a ženám o 5 743 Kč, tj. o 53,4 %. V roce 2022 činil podíl průměrného starobního důchodu sólo na mzdovém mediánu 48,0 %.

Starobní důchod v okresech ČR v prosinci 2022

Zdroj: ČSSZ, 2023

Kriminalita, dopravní nehody, požáry

Počet spáchaných trestných činů v roce 2022 v kraji dosáhl 10,2 tisíc

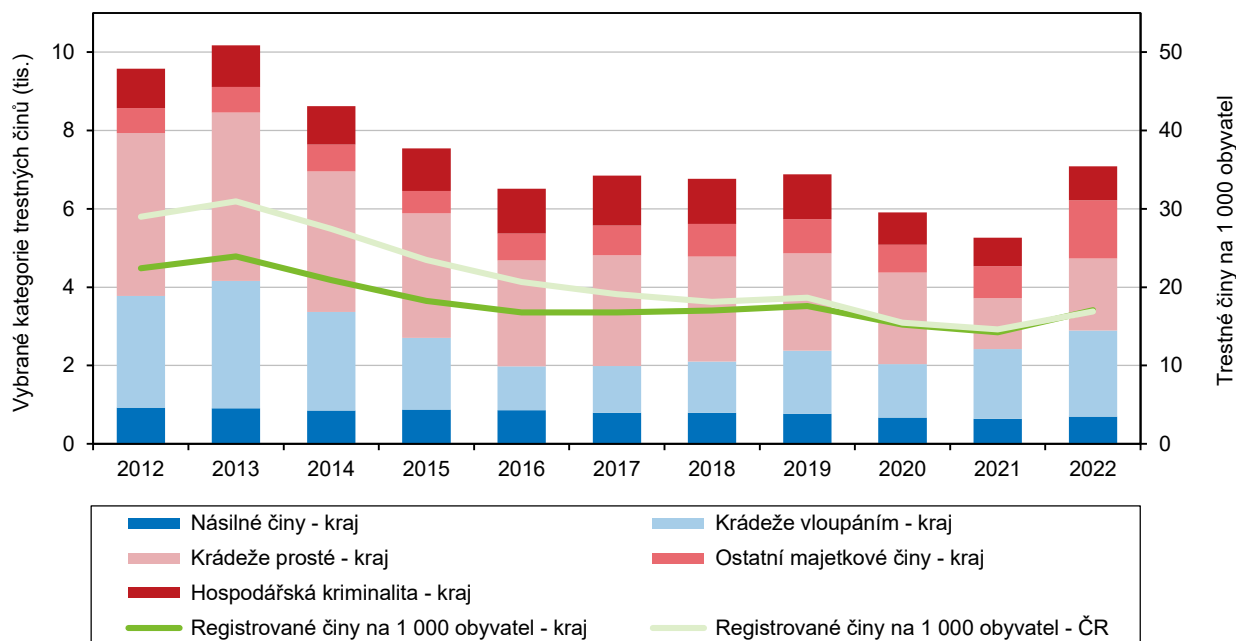
V Plzeňském kraji v roce 2022 bylo podle údajů Policejního prezidia ČR spácháno 10 207 **registrovaných trestných činů**, což představuje meziroční nárůst o 24,1 %. V roce 2021 bylo v Plzeňském kraji spácháno nejméně trestných činů od roku 1991, nejvyšší počet trestné činnosti byl zaznamenán v roce 1999, a to 18 446 registrovaných trestných činů. Z hlediska klasifikace registrovaných trestných činů patřily více než tři čtvrtiny do oblasti **obecné kriminality** (77,3 %). **Hospodářská kriminalita** se podílela na celkovém počtu trestných činů 8,5 %. Z oblasti obecné kriminality je nejvíce trestných činů majetkových (70,0 %), násilné činily jen 8,8 %. Z majetkové trestné činnosti se jedná především o krádeže vloupáním, jež představovaly 27,9 % všech obecných trestných činů.

V přepočtu připadlo na 1 000 obyvatel kraje 17,1 registrovaných trestných činů

V roce 2022 připadlo v Plzeňském kraji **na 1 000 obyvatel 17,1 registrovaných trestných činů** a v rámci krajů se region v tomto ukazateli umístil na pátém místě. V Plzeňském kraji byla hodnota tohoto ukazatele v porovnání s republikovým průměrem vyšší o 0,1 trestných činů na 1 000 obyvatel.

Graf 2.13 Registrované trestné činy v Plzeňském kraji a ČR

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Nejvíce trestných činů bylo spácháno v okrese Plzeň-město

Z regionálního pohledu byla téměř polovina registrovaných trestných činů spáchána v okrese Plzeň-město (4 963). Druhý nejvyšší počet byl zaznamenán ve sloučených okresech Plzeň-jih a Plzeň-sever (15,2 %). Naopak nejnižší podíl trestné činnosti v regionu vykazoval okres Rokycany (5,7 %). V přepočtu trestných činů na 1 000 obyvatel dosáhl opět nejvyšší hodnoty okres Plzeň-město (25,0) a dále následovaly okresy Domažlice (17,2), Tachov (17,1) a Klatovy (14,0). Nejnižší hodnota tohoto ukazatele (10,1) byla registrována v okresech v blízkosti města Plzně (Plzeň-sever a Plzeň-jih). Celkově došlo v kraji meziročně ke zvýšení počtu registrovaných trestných činů. Nejvýraznější meziroční nárůst trestných činů byl zaznamenán v okrese Tachov (o 32,7 %). V okrese Rokycany došlo naopak k nejnižšímu nárůstu registrovaných trestných činů, a to jen o 5,0 %.

Obecná kriminalita v kraji meziročně vzrostla

V roce 2022 bylo zaznamenáno v Plzeňském kraji 7 889 **trestných činů obecné kriminality**, meziroční nárůst činil 30,7 %. Obecná kriminalita se meziročně zvýšila ve všech okresech v kraji, nejvíce v Domažlicích (o 54,3 %) a v Klatovech (o 37,5 %). Počet registrovaných **trestných činů hospodářské kriminality**, který v Plzeňském kraji dosáhl 866 trestných činů, meziročně vzrostl o 19,3 %. Ve čtyřech okresech ze sedmi hospodářská kriminalita vzrostla, nejvíce v okrese Plzeň-město (o 38,0 %). Meziroční pokles hospodářské kriminality byl zaznamenán jen v okrese Rokycany (o 21,6 %), na Klatovsku zůstala hodnota stejná jako v předchozím roce.

Nejvyšší objasněnost trestných činů byla zaznamenána v okrese Tachov

Z hlediska **objasněnosti** bylo nejvíce registrovaných trestných činů vyšetřeno v roce 2022 na Tachovsku (63,1 %), naopak nejnižší objasněnost byla zjištěna v okrese Plzeň-město (30,3 %). Meziročně byl v regionu zaznamenán nárůst procenta objasněnosti trestných činů jen ve dvou jeho okresech, na Klatovsku o 2,5 procentních bodů a na Tachovsku o 1,2 procentní body. Celkově došlo v Plzeňském kraji meziročně ke snížení procenta objasněnosti trestných činů o 3,6 procentních bodů.

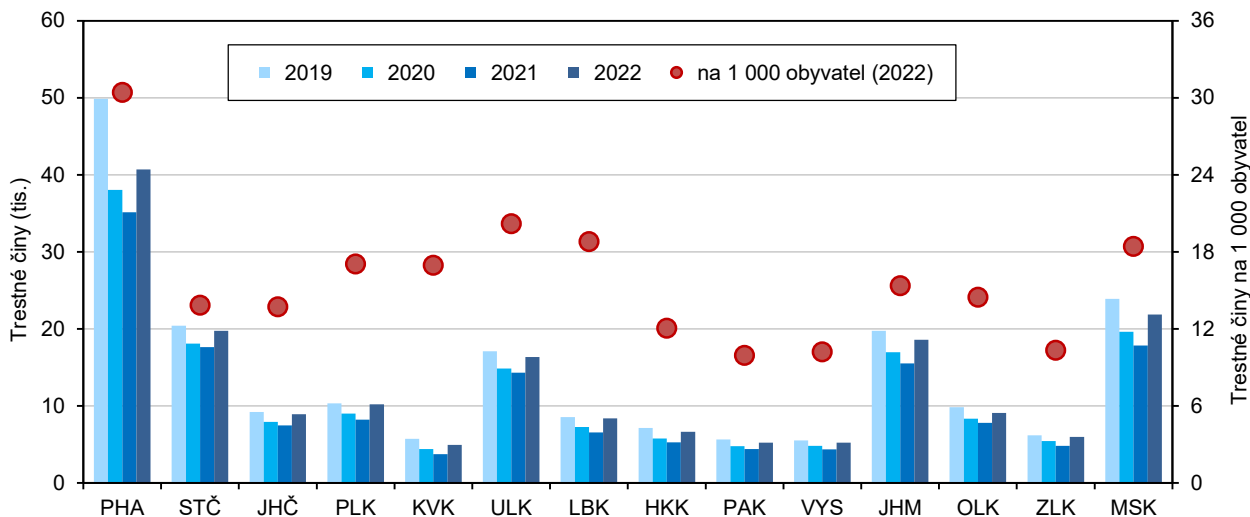

Objasněno bylo v kraji 43,4 % registrovaných trestných činů

Policejní orgány objasnily v regionu v rámci celkové kriminality 4 429 činů, což znamená v meziročním srovnání nárůst o 14,7 %. Celkové **procento objasněnosti** činilo 43,4 %. V porovnání s ČR byla objasněnost v kraji téměř srovnatelná, nižší jen o 1,4 p. b. V případě obecné kriminality bylo vyřešeno 2 934 trestných činů, jejich objasněnost dosáhla 37,2 %. V hospodářské kriminalitě bylo zaznamenáno 441 objasněných trestných činů a jejich objasněnost činila 50,1 %.

Graf 2.14 Registrované trestné činy podle krajů

Zdroj: Policejní prezidium ČR

Počet dopravních nehod v Plzeňském kraji představuje 4,0 % z úhrnu dopravních nehod v ČR

V Plzeňském kraji se v roce 2022 přihodilo celkem 3 890 **dopravních nehod**, což představuje 4,0 % z celkového počtu dopravních nehod v ČR. Meziročně došlo k mírnému snížení počtu dopravních nehod, a to o 0,6 %. Nejnižší počet dopravních nehod (2 813) byl v Plzeňském kraji zaznamenán v roce 2010, v porovnání s tímto rokem vzrostly dopravní nehody v roce 2022 o 38,3 %. V roce 2022 připadlo na 1 000 obyvatel 6,5 dopravních nehod. V rozmezí let 2017–2022 byl tento ukazatel nejvyšší v roce 2019, kdy bylo zaznamenáno 7,0 dopravních nehod na 1 000 obyvatel středního stavu. Věcná škoda způsobená dopravními nehodami dosáhla výše 292,4 mil. Kč, tj. o 7,2 % méně než v roce 2021.

Okres Rokycany zaznamenal nejnižší počet nehod mezi okresy celé ČR

V pořadí podle nejnižšího počtu dopravních nehod se Plzeňský kraj umístil v roce 2022 na druhém místě za Karlovarským krajem. V majetkových škodách způsobených při nehodách zaujímá Plzeňský kraj v porovnání s ostatními kraji jedenácté místo. Nejnižší počet dopravních nehod (196) byl zaznamenán v okrese Rokycany, který byl zároveň okresem s nejnižším počtem dopravních nehod v rámci celé ČR. Naopak nejvyšší počet dopravních nehod v kraji se vyskytoval v okrese Plzeň-město (1 334). Druhý nejvyšší počet dopravních nehod byl zaznamenán dohromady za okresy Plzeň-jih a Plzeň-sever (750). Počet usmrcených osob byl nejvyšší na Klatovsku (8 osob). Nejvíce osob lehce i těžce zraněných bylo v okrese Plzeň-město, a to 415 lehce a 44 těžce. Nejvyšší věcná škoda 93,1 mil. Kč byla při dopravních nehodách způsobena také v okrese Plzeň-město.

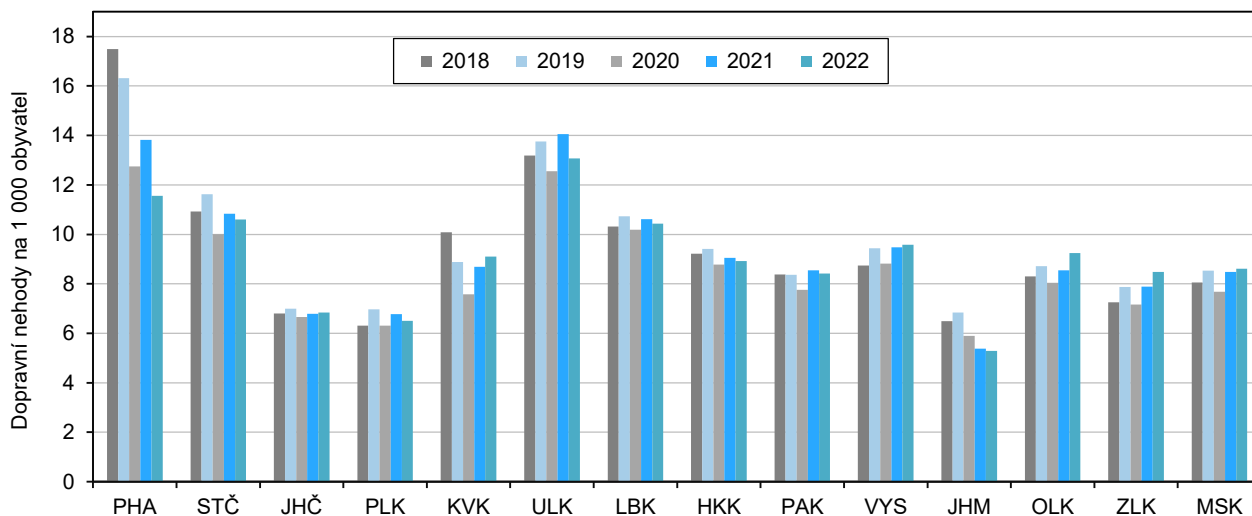
Na silnicích v kraji bylo při dopravních nehodách usmrceno 31 osob

Při dopravních nehodách bylo v regionu usmrceno 31 osob, což je o 3 osoby méně než v roce 2021. Těžce zraněno bylo o 1 osobu méně než v předchozím roce (83 lidí celkem), naopak přibýlo zranění lehčího rázu (o 4,8 %). Nejvyšší počet usmrcených na 1 000 dopravních nehod byl zaznamenán v Jihočeském kraji (10,8 úmrtí na 1 000 nehod), v Plzeňském regionu bylo zaregistrováno 8,0 úmrtí na 1 000 nehod

(v mezikrajském porovnání druhé místo za Jihočeským krajem). Nejnižší počet usmrcených na 1 000 dopravních nehod byl zaznamenán v Hl. městě Praze (1,1).

Graf 2.15 Dopravní nehody podle krajů

Zdroj: Policejní prezidium ČR

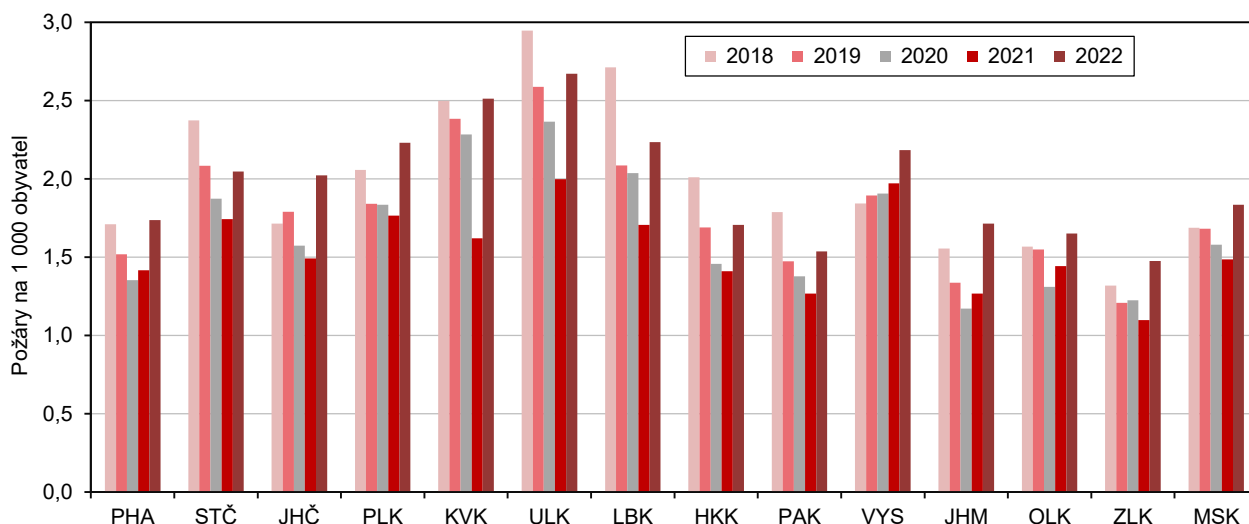

Z celkového počtu registrovaných řidičů v kraji představuje podíl bodovaných řidičů 6,7 %

K 31. 12. 2022 bylo v Plzeňském kraji v **centrálním registru řidičů** dle Ministerstva dopravy evidováno 26 780 řidičů, kteří se dopustili přestupku započítávaného do bodového hodnocení řidiče. Z celkového počtu řidičů v Plzeňském kraji se dopustilo přestupku 6,7 %, čímž se region zařadil na šesté místo v ČR. Nejnižší podíl řidičů s přestupkem byl registrován v Hl. městě Praze (4,9 %), naopak nejvyšší podíl řidičů s přestupkem měl Moravskoslezský kraj (8,3 %). Počet řidičů s přestupkem se v Plzeňském kraji meziročně zvýšil o 3 623, tj. nárůst o 15,6 %. V roce 2022 se region podílel na celkovém počtu bodovaných řidičů v České republice 5,9 %.

Graf 2.16 Požáry podle krajů

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor evidoval v Plzeňském kraji v průběhu roku 2022 celkem 1 335 požárů

V Plzeňském kraji bylo evidováno v průběhu roku 2022 podle statisticky vedených údajů Ministerstva vnitra - Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru 1 335 **požárů**. Na 1 000 obyvatel v kraji připadlo 2,2 požárů, což v porovnání s průměrem České republiky (1,9) bylo o 0,3 více. V porovnání s rokem 2021, kdy

vzniklo 1 019 požárů, se meziročně počet požárů výrazně zvýšil (o 316). V okrese Plzeň-město bylo v roce 2022 lokalizováno 413 požárů, což byl nejvyšší počet požárů v regionu. Na všech požárech v regionu se okres Plzeň-město podílel 30,9 %. V roce 2022 vznikla při požárech v Plzeňském kraji přímá škoda ve výši 137,5 mil. Kč. V porovnání s rokem 2021 se přímá škoda při požárech snížila o 34,3 mil. Kč, tj. meziroční snížení o 20,0 %. V roce 2022 připadla v průměru na 1 požár škoda ve výši 103,0 tis. Kč. Při požárech bylo v regionu usmrceno 6 osob a 85 osob se zranilo.

Graf 2.17 Požáry v Plzeňském kraji

Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

